

ריבונות

כתב עת מדיני / 2 / שבט תשע"ד, 2014

יוצא לאור ע"י נשים ברוך והפורום למען ריבונות

האלטרנטיבה הציונית

אסור לאפשר ללחץ הבינלאומי להשכיח מאתנו את התוכנית
המדינית הריאלית והציונית הטובה ביותר לישראל

בקעת הירדן

יורם אטינגר:

המצב הנוכחי הוא
ששיעור הפריון היהודי,
במיוחד החילוני,
נמצא בנסיקה מרשימה

12

גרשון מסיקה:

ריבונות היא הסממן
הבסיסי עבור כל עם
ומדינה המבקשים לבטא
את שליטתם בשטח

6

קרוליין גליק:

פורסת בספרה החדש
תכנית מובנית להחלת
ריבונות ישראלית
על יהודה ושומרון

8

יו"ר הקואליציה
ח"כ יריב לוין:

להכשיר את הקרקע
החוקתית להחלת
הריבונות

7

סגנית השר
ציפי חוטובלי:

היעד –
יהודה ושומרון
בריבונות ישראל

4

תוכן

6 / גרשון מסיקה **הבומים התודעתיים של גרשון מסיקה**

8 / קרולין גליק **היכרות עם האלטרנטיבה מימין**

9 / הרב דב בעזל וויין **ריבונות יהודית בארץ ישראל**

10 / דני דיין **העולם מתחיל לשנות כיוון**

12 / יורם אטינגר **הדמוגרפיה פועלת, אבל לטובתנו**

13 / פרופ' יוג'ין קנטורוביץ **אל תפחידו אותנו בפתרון של מדינה אחת**

14 / ד"ר מרטין שרמן **הפתרון ההומאניטארי**

16 / פרופ' רפי ישראלי **כשהם אומרים "שלום" למה הם מתכוונים?**

17 / יורם גינזבורג **עשרת דיברות הריבונות של עם ישראל בארצו**

18 / פרופ' אריה אלדד **יש נכר מדינה פלשתינית בירדן. אין צורך בעוד אחת**

הרב שלמה אבינר **שיר אהבה**

נשים בירוק **פרידה ממרדכי אהרוני ז"ל**

לארכה ולרחבה / מטיילים בארץ ישראל **בריכות שלמה**
ירון רוזנטל

סגנית השר ציפי חוטובלי

התכנית המדורגת – 'סיפוח אזורח'

4 /

דבר המערכת

הגיליון השני של כתב העת "ריבונות" יוצא לאור במהלך ימי דיילוגיו הקדחתניים והעקשניים של ג'ון קרי באזור. הלחץ על ישראל רחוק מלהיות מתון ומטרתו ברורה - להגיע להסכם של שתי מדינות לשני עמים, או במילים פשוטות יותר - לקרוע שוב את ארץ ישראל.

האם מותר לנו להבליג? ומעבר לכך, האם לא זו השעה שבה מוטלת עלינו חובה לקדם את החלת הריבונות הישראלית על כלל שטחי הארץ? האם אנו מצויים רק על יישוב ארץ ישראל? בהוספתו לספר המצוות קובע הרמב"ן כי מצוות יישוב א"י כוללת גם את האיסור "שלא נעזבנה בידי אומות העולם או לשממה". החלק השני פשוט – יש ליישב את הארץ. החלק הראשון של המשפט, שא"י לא תהיה בידי אומה אחרת אלא בידי עם ישראל, מסובך יותר. נכון לימינו אלה אזורי יהודה ושומרון מוחזקים באופן חלקי בלבד בידי עם ישראל. לדאבונו האזורים הללו לא סופחו עדיין למדינת ישראל. יש להשלים את המלאכה ולהחיל עליהם את ריבונות ישראל. ברוח זו כתב גם ר' ישראל יהושע מקוטנא: "עיקר המצווה אינו אלא הירושה והישיבה כאדם העושה בתוך שלו, לכבוש את ארץ ישראל שתהיה תחת ירושתנו" (ישועות מלכו, יו"ד, ס"ו).

האם נוכל לטמון את ראשינו בחול (או בבנייה) ולהמשיך ולטעון כי "התלם האחרון של המחרשה הוא שקובע את הגבול?" לדאבונו המציאות וההיסטוריה הוכיחו שאין די בכך, וכדי להיווכח בואת די אם ניכור בעבר הלא רחוק והמאוד קואב של העקירה בסיני, גנוש קטיף ובצפון השומרון.

יש שיטענו שגם הריבונות עצמה אינה מבטיחה את אחיזתנו המלאה בארץ. כראיה לדבריהם הם יציגו את המציאות העגומה בנגב ובגליל. טעם רב יש בדבריהם ואכן ריבונות יש גם לממש בפועל, בשטח. משמעות המונח "להיות ריבון" היא גם להחיל את המשפט, את השיפוט ואת המינהל של המדינה. חשוב לציין ולהדגיש כי אין בכל האמור כאן כדי לזלזל במהלכי הבנייה וההתיישבות. מדְפֵי עיתון זה נשלחת ברכת יישר כוח ענקית לכל העוסקים במלאכת הקודש של הרחבה וביסוס ההתיישבות, אך עם זאת אין די בכך. בנייה והתיישבות לא מנעו ולא ימנעו נטיגה, ומשום כך הריבונות היא הכרח. ריבונות תוסיף נדבך נוסף על נדבך ההתיישבות המבצרים יחד את חומת אחיזתנו בארצנו.

יז"ר הקואליציה יריב לזין

להכשיר את הקרקע החוקתית להחלת הריבונות

7 /

לא לשכוח מי ומדוע פתחו במלחמת '48

אחת הטענות הנשמעות שוב ושוב על ידי השמאל היא טענת 'גירשנו את הערבים' ומשום כך יש לתמוך בהקמת מדינה פלשתינית. מול טענה זו נכון לחזור ולהזכיר לפני כל דיון מי פתח במלחמת '48 ולאיוז מטרה. המטרה על פי ההתבטאויות שלהם הייתה ברורה - להשמיד אותנו. את העובדה הוּו אל לנו לשכוח בפתח כל דיון.

קריסטובל, צרפת

מתי הגיעו לכאן הערבים?

זה שנים אני מצִיף בפני עמיתים מבריטניה את עובדת היותם של הערבים הטוענים שנושלו על ידינו מאדמתם ההיסטורית מהגרים "שיבאו" לכאן ע"י הבריטים כדי לממש את מדיניות ההפרד ומשול.

אזכיר כאן את עיקרי הדברים: במשך כ-600 שנות שלטון הטורקים, עד 1872, היו בפלסטינה רבתי סה"כ כ-300,000 תושבים מהם כ-30,000 יהודים. עם תחילת המנדט הבריטי היו כאן כ-600,000 ערבים וכ-60,000 יהודים. המסקנה היא שעם כל יהודי שעלה ארצה היגרו לכאן עשרה ערבים. יחס הגירה זה נשמר, פחות או יותר, בימי המנדט כך שבסופו, בשנת 1948, היו כאן כ- 600,000 יהודים ולמעלה משני מיליון ערבים.

סוגיה נוספת שעמה אני מתמודד מול עמיתי הבריטים היא אולת ידה התמוה של ההסברה הישראלית. דוגמה בולטת לכך היא עליית "א-דורה", לא הצלחתי לקבל ממשרד החוץ שלנו אישור רשמי כי מעולם לא הוגשה תלונה לישראל בפרשה אומללה זו. הרי על כל נתו שפוגע בכוהן רגלו של צעיר ערבי קמה מהומה רבתי שסופה רע ומר למערובים הישראליים. כך גם כל דחיפה של עיתונאי זר על ידי חייל או קצין מסתיימת בהדחה. לעומת זאת בנושא א-דורה לא נשמע ציוץ, אין תלונה, אין כלום. מנגנון ההסברה שלנו שותק ומשאיר את הבמה התקשורתית רק לשקר.

אבי אדר

שטחים כבושים? בדותה

אני מבקש להתייחס להיבט נוסף של סוגיית "השטחים הכבושים": לעיתים קרובות ישראל מתמודדת עם הבדותה ולפיה ישראל היא כובש של אדמה ערבית בניגוד לאמנת ג'נבה. מנקודת מבט משפטית הדבר פשוט לא נכון. חסידי הבדותה הוּו אינם מכירים את האמנה הרלוונטית. קיימות מאינתנו, עם זאת המגבלה המוכרת והידועה של קוצר היריעה בעיתונות המודפסת אינה מאפשרת לנו לפרסם את הדברים כולם. משום כך בחרנו מדגם ועיר ומייצג כפי שתוכלו לראות במדור המכתבים למערכת. אנו מברכים על כל מכתב ומכתב שמגיע לתיבת המערכת, אך נוסף ונציין כי פרסום בעיתון יתאפשר בעיקר למכתבים שינוסחו בתמציתיות ובהיקף של עד 150 מילים. מאמרים ומכתבים ארוכים יותר נשקלו לכלול כפרסומי אתר האינטרנט של העיתון שעל הקמתו אנו שוקדים בימים אלה.

מערכת העיתון פותחת את שעריה למגוון רחב של דעות העוסקות בריבונות וזו מטרתנו – לפרוס את משנתם הסדורה של הוגי דעות, חברי כנסת ומעצבי דעת קהל וגם שלכם, הציבור הרחב.

קריאה מהנה מערכת 'ריבונות'

מכתבים

הייתה כותרת ריבונית כלשהי ושום כוח לגיטימי לא הקים באזורים אלה סממני שלטון הכרחיים כדוגמת ממשלה ומוסדות ממשלתיים שונים.

במקום זאת לפנינו אזור שיש להגדירו מאז תום המנדט הבריטי לכל היותר 'אזור שנוי במחלוקת' ולא שטח כבוש. יתר על כן, שביתת הנשק בין ישראל לירדן מלמדת בבירור כי מעמדם של אזורים אלה נועד להיות מוכרע בעתיד.

ארווין גנדלמן ירושלים

אנו יהודים - כי באנו מיהודה

חשוב לזכור ולהדגיש את מקור השם "יהודי". המילה "יהודי" מופיעה בתנ"ך בהקשר של אנשים שבאו ממדינת יהודה. אולי הפסוק הבולט והמוכר שבהם הוא: "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר... איש ימיני... אשר הוגלה מירושלים..." כלומר - מרדכי הוא משבט בנימין אבל נקרא יהודי כי בא ממדינת יהודה - מדינה ששכנה באזורי יהודה, בנימין והרבה שנים גם בשומרון.

ראוי להוסיף ולהזכיר כי שבט יהודה התנחל באזור יהודה ובירתו הייתה חברון. העיר השנייה בחשיבותה לעם היהודי אחרי ירושלים, שם גם נמצא בשלמותו המבנה היהודי הקדום ביותר – המבנה שמעל מערת המכפלה.

רמי אופיר תל אביב

אנשים מופתעים לגלות שמות לחשוב גם על סיפוח

שמחתי מאוד לקרוא את הגיליון הראשון של כתב העת. ברוך ה', במה משמעותית (נקווה) לדברי אמת פשוטים ונכוחים. מרוב פשטותם, נדמה לי, כבר נוהגים אנשים להכחישם. כך יוצא שבשיחה עם חברים כאשר אני אומר שלדעתי צריך להציב את המטרה - "לספח את כל השטח שאנו מסוגלים להחיל עליו ריבונות מלאה" ולחתור אליה לאט ובהתמדה, תוך ניצול הודמנויות - חברי מעיינים ברעיון כאילו זו הפעם הראשונה ששמעו שיש מישוה שבאמת חושב שכדאי לשלוט בכל יהודה ושומרון. את הרעיון הלא הגיוני והבלתי ניתן ליישום, רעיון "שתי המדינות", הם מכירים היטב, כולל כל הפנטזיות.

אורי בירן, אלון שבות.

אנחנו צריכים ללמוד לשלוט

לעניין הצורך בריבונות ישראלית ביהודה ושומרון התעוררתי לפני שנים אחדות כשהתנדבתי במשטרה. בבדיקת כלי רכב שגרתית בחברון מצאנו נהג ערבי בלי רישיון נהיגה. בירור נוסף גילה שמעולם לא היה לו רישיון. נדמה שאין זו תופעה נדירה. ברגע קטן אחד הבנתי מה קרה לנו. לפני

יוצא לאור ע"י נשים בירוק והפורום למען ריבונות
עורך ראשי וראיונות: שמעון כהן
עריכה לשונית: אודי לביא
מערכת: יהודית קצובר, נדיה מטר
עיצוב ופיתוח קונספט: Good
ביצוע גרפי: אילי ויסברג
הפקה: אפרת נעיצובים
לתגובות: ribonut@gmail.com
פקס: 02-9309148, טל: 02-9961458
www.womeningreen.org
נשים בירוק, ת.ד. 7352, ירושלים 91072

עולים לארץ ישראל

חוטובלי מציגה: התכנית המדורגת – 'סיפוח אזור'

איך הופכים את חזון הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון לרעיון ישים, צעד אחר צעד? לסגנית שר התחבורה יש תכנית מסודרת והיא משוכנעת שאם רק ידאגו לשווק אותה היטב יתברר שהיא ישימה הרבה יותר מחזיונות שתי המדינות

יש שלב ביניים של תושבות שהיא מעין תקופת מועמדות לאזרחות. מהלך דרסטי של אזרחות מיידית למיליון וחצי פלשתינים יהיה בלתי אחראי ולחשוב על כך יהיה לא רציני

צריך לשנות את כללי המשחק ולקבוע מי רשאי לייצג את האוכלוסייה הערבית. אי אפשר לקבל מציאות שבה מי שאוחז את ידו חלקי הארץ הוא נתן לנו גם את הכוח להיות הריבונים עליה. היא חותמת את דבריה.

הנציגים של הערבים בכנסת כחברנים, כחנני וועדי בפוטנציה. מדינת ישראל צריכה להציב בנושא הזה קווים אדומים עם כל הכבוד לרצון לחופש ביטוי. חוק יסוד הכנסת אינו מאפשר את התופעות הבוויית של בל"ה, החבירה לארגוני טרור והריגול.

הסיבה היחידה שזה קורה היא בג"ץ שמאשרר כל פעם חדש את הנוכחות של האנשים הללו בפרלמנט שלנו. צריך לשנות את כללי המשחק ולקבוע מי רשאי לייצג את האוכלוסייה הערבית. אי אפשר לקבל מציאות שבה מי שאוחז את ידו חלקי הארץ הוא נתן לנו גם את הכוח להיות הריבונים עליה.

כשהיא נשאלת על סיכוייה של תכניתה לקבל אחיזה במציאות הפוליטית שלנו משוכנעת חוטובלי שהסיכויים טובים. "אם חזון שתי המדינות התחיל בשוליים הסהרוריים של השמאל, ואורי אבנרי ולובה אליאב מכרו תכנית שהותקפה על ידי גולדה, אלון וגדולי מפא"י שחשבו שמדינה פלשתינית היא דבר איום, וכעת התכנית הזו הפכה בעקבות שיטפת מוח למיינסטרים עד שגם בליכוד מדברים עליה כאילו הייתה חזון של ז'בוטינסקי, אם כך הברבים בתכנית שקרית שכזו, או על אחת כמה וכמה כשמדובר באמת".

לקראת תום דבריה מעניקה סגנית השר חוטובלי את הקרדיט לתכנית שהציגה לאורי אליצור המקדם את המתווה הזה בתקופה האחרונה. "צריך להחזיר לעצמנו את הביטחון בכך שאם הקב"ה נתן לנו את חלקי הארץ הזו הוא נתן לנו גם את הכוח להיות הריבונים עליה". היא חותמת את דבריה.

פלשתיני שיסכים לאחד מהעקרונות המוסכמים שעליהם כל מנהיג ישראלי התחייב – ירושלים, פליטים וגושי התיישבות. אין מנהיג ערבי שיסכים לגושי התיישבויות. הם הרי לא יוותרו על אריאל ומעלה אדומים. הם לא יוותרו על ירושלים ולא על השיבה. אתם מנסים כבר משנת 47 ולא מצליחים. אם מנסים משהו שש פעמים בשש תכניות שונות שניסו להוביל לחלוקת הארץ צריך להסיק מסקנות. אם אתם מרחמים על הפלשתינים תנו להם להיות אזרחים שווי זכויות במדינה דמוקרטית".

בדבריה מתכחשת חוטובלי למה שמוגדר כזכות הגדרה הפלשתינית העצמית. היא מזכירה כי "הם שייכים לאומה הערבית הגדולה ואם יש מקום שבו יש ריכוז של אוכלוסייה אתנית פלשתינית זו ממלכת ירדן הנוכחית ולכן אין לי שום רגשי אשמה על כך שאני לא מאפשרת להם להקים מדינה ערבית נוספת. "זו הצעה דמוקרטית שאינה תלויה בגורמי חוץ. אנחנו אומרים לפלשתינים שאם הם לא רוצים אזרחות זה בסדר, אבל אי אפשר לקבל מצב שבו הסרבנות הפלשתינית לא זוכה לתגובת נגד ישראלית".

'רשושים קווים אדומים בחופש הביטוי. לקבוע מי רשאי לייצג את הציבור הערבי'

כאמור, לעומת השכנוע הבין-לאומי סבורה חוטובלי כי דווקא השכנוע הפנימי, בתוך ישראל עצמה, הוא הקשה יותר. "לציבור הישראלי קשה עם הרעיון כי הוא רואה את

אני לא חושבת שצריך לתת אזרחות אוטומטית, היא אומרת ומבהירה: "אנחנו צריכים להיכנס לתהליך מדורג של 25 שנה תחת הכותרת של 'סיפוח-אזור'

מדאג ומפחיד אותו. "אני שואלת שאלה פשוטה. מה עדיף לכם, מודל עזה או מודל סכנין? סכנין היא אמנם לא מופת של אזרחות אבל עם כל הבעיות השליטה של מדינת ישראל באוכלוסייה הערבית מבחינת מוריעין והחלת דפוסי חשיבה מערביים והבנה שמשלם לחיות איתנו, הדברים הללו מאפשרים חזון עתידי של חיים משותפים".

שיווק החזון שמציגה חוטובלי לא יהיה פשוט לא בארץ ולא בעולם. היא יודעת זאת היטב, אך עם זאת היא מפתיעה וקובעת שדווקא השיווק בחוץ יהיה קל יותר מאשר זה שבפנים. "עם העולם אני מסתדרת בקלות כי התכנית הזו היא תכנית דמוקרטית, תכנית שאומרת אחרי שניסיתם להקים מדינה פלשתינית וההנהגה בישראל הייתה מוכנה כמעט להכול כולל חלוקה על הבריה שלה. בסופו של דבר לא הצלחתם. הצד השני לא רוצה להגיע לטוף הסכסוך והפערים גדולים. הרי אין מנהיג

"יחוקקו חוקים שיגדירו את מדינת ישראל כמדינת הלאום היהודי, חוק השבות יעוגן כחוק יסוד ובמסגרת חוקי היהדות של המדינה ידובר על כך שכל המבקש שוויון זכויות במדינת ישראל יהיה מחויב לחובות כמו מיסים ושירות לאומי. האוכלוסייה הערבית כיום חפה מהחובות הללו ובמסגרת הזו גם האוכלוסייה צריכים להתבייש מדיבור על קיבוץ גלויות? אם מתוך תשעת מיליוני היהודים שבעולם נביא מיליון אחד, כבר נתנו בכך מענה דמוגרפי משמעותי".

בשלב הראשון ריבונות על שטח C וחקיקה יהודית-לאומית

הפרק הנוסף שאותו רואה חוטובלי כחלק בלתי נפרד מהפתרון לסוגיה הערבית הוא שאלת מתן האזרחות. "אני לא חושבת שצריך לתת אזרחות אוטומטית", היא אומרת ומבהירה: "אנחנו צריכים להיכנס לתהליך מדורג של 25 שנה תחת הכותרת של 'סיפוח-אזור'. לצערי אני נאלצת להישען כעת באותיות ה-ABC של הסכמי אוסלו. בשטחי C כידוע נמצאת כל האוכלוסייה היהודית ולצידה מספר קטן של כמאה אלף ערבים. זה מספר שמדינת ישראל יכולה להכיל. אני לא מסתפקת בכך ולא מתכוונת לוותר על תשעים אחוזים מהשטח ולא להקים בשטח הנותר ישות עוינת כמו בעזה, וזאת מעבר להתנגדות הערכית אידאולוגית שלי ליותר שזה".

"מה עדיף? מודל עזה או מודל סכנין?"

חוטובלי גם מודעת לקושי "למכור" את התהליך שהיא מציינת לציבור הישראלי שלדבריה בין בימין ובין בשמאל רוצה לראות את הערבים מעבר לגדר וערוב האוכלוסיות

זו הרי מדינה שתחולל בתוך זמן קצר על ידי הריבוי הערבי ובכל זאת בן גוריון אינו חושש, מקים את המדינה ופותח את שעריה לקיבוץ גלויות כשהוא מסתכל על 12 מיליון היהודים שבתפוצות כיעד. אם כך נהג בן גוריון כשהיינו מדינה חלשה למה אנחנו, כאשר המדינה חזקה כלכלית וביטחונית, מדינה שטוב לחיות בה, צריכים להתבייש מדיבור על קיבוץ גלויות? אם מתוך תשעת מיליוני היהודים שבעולם נביא מיליון אחד, כבר נתנו בכך מענה דמוגרפי משמעותי".

בשלב הראשון ריבונות על שטח C וחקיקה יהודית-לאומית

הפרק הנוסף שאותו רואה חוטובלי כחלק בלתי נפרד מהפתרון לסוגיה הערבית הוא שאלת מתן האזרחות. "אני לא חושבת שצריך לתת אזרחות אוטומטית", היא אומרת ומבהירה: "אנחנו צריכים להיכנס לתהליך מדורג של 25 שנה תחת הכותרת של 'סיפוח-אזור'. לצערי אני נאלצת להישען כעת באותיות ה-ABC של הסכמי אוסלו. בשטחי C כידוע נמצאת כל האוכלוסייה היהודית ולצידה מספר קטן של כמאה אלף ערבים. זה מספר שמדינת ישראל יכולה להכיל. אני לא מסתפקת בכך ולא מתכוונת לוותר על תשעים אחוזים מהשטח ולא להקים בשטח הנותר ישות עוינת כמו בעזה, וזאת מעבר להתנגדות הערכית אידאולוגית שלי ליותר שזה".

"מה עדיף? מודל עזה או מודל סכנין?"

חוטובלי גם מודעת לקושי "למכור" את התהליך שהיא מציינת לציבור הישראלי שלדבריה בין בימין ובין בשמאל רוצה לראות את הערבים מעבר לגדר וערוב האוכלוסיות

כשסגנית שר התחבורה, חברת הכנסת ציפי חוטובלי, נשאלת מהו היעד המדיני שאותו צריך הימין להציג כאלטרנטיבה לחזון שתי המדינות היא משיבה בפשטות: "היעד הוא שיהודה ושומרון יהיו ריבונות ישראל. זה שלנו וזה הושג כרת וכדין במלחמה עקובה מדם. כעת אנחנו צריכים לממש את חזון ארץ ישראל השלמה ולהתחיל להחיל את הריבונות על השטח. זהו החזון המהווה נאמנות לעיקרון הקדוש שארץ ישראל שלנו ואין לנו סמכות לבטל את העיקרון הזה. זו הנאמנות לאידאולוגיה של הימין ושל הציבור הדתי שמאמין שזו ארצנו".

לצד הפשטות שבחזון הכותרת, מודעת חוטובלי היטב לקשיים הניצבים בפני החזון הזה והראשון שבהם, "תפוח האדמה הלוהט שכולם גלגלו מיד ליד עד היום" כהגדרתה, הוא מה יהיה בגורל האוכלוסייה הערבית שבשטחי יהודה ושומרון ביום שלאחר החלת הריבונות.

פתרון לסוגיה מוצאת סגנית השר בשלבים מדורגים. "אני יוצאת מתוך נקודת הנחה שמדובר באוכלוסייה עוינת שחלום חייה הוא לא להיות חלק מהמדינה הציונית והיהודית. משום כך צריך לדאוג לארבעה עניינים במקביל: ראשית לדאוג לעלייה יהודית. אנחנו חייבים חיזוק דמוגרפי לאוכלוסייה היהודית. כשכן גוריון הקים את המדינה במדינה היהודית היו אמורים להיות שש מאות אלף יהודים לצד ארבע מאות וחמישים אלף ערבים. אלו מספרים מבהילים עבור מדינה קטנה ללא חוסן ביטחוני.

היעד הוא שיהודה ושומרון יהיו בריבונות ישראל. זה שלנו וזה הושג כרת וכדין

ס' השר ציפי חוטובלי בכנס ריבונות 2 של נשים בירוק, חברון, תמוז תשע"ב, 2012. צילום: שלומי שלמוני

ה"בומים" התודעתיים של גרשון מסיקה

יו"ר מועצת שומרון, גרשון מסיקה, פעיל מרכזי בתנועת הליכוד, פועל במרץ בזירה הפוליטית הפנים מפלגתית לחיזוק הקריאה לריבונות ישראלית ביהודה ושומרון. את החלת הריבונות הוא רואה כיעד ערכי ואידאולוגי לצד פתרון מעשי והכרחי לסוגיות משפטיות ואזרחיות שאיתן הוא נתקל כמעט מדי יום ביומו

מועיל לערבים ואם לא אז אין אישור. נקודת המוצא היא שהאדמה שלהם. זו תפיסה מעוותת שנמשכת משנת 67".

לא רוצה לדבר ביטחוניסטית, רוצה לדבר על הזכות והקניין ההיסטוריים

בשנים האחרונות מנהל מסיקה קרב הסברה בלתי פוסק הן בזירה הפנים-ישראלית והן בוו הבין-לאומית. בניגוד לאחרים, מסיקה אינו מקבל את תחושת הייאוש מהזירה האירופית. הוא מגיע לפרלמנטים אירופיים כולל זה של האיחוד האירופי בבריסל ומציג את מרכולתו המדינית ולדבריו מתברר שבין הקתרין-אשטונים יש גם כאלה שאוונם כרויה לדבריו.

"באיחוד האירופי דיברנו על כך שאנחנו כאן לא בגלל ביטחון או בגלל הכרזות הרצל, אלא בגלל זכותנו ההיסטורית על הארץ. זו הייתה עבור

גרשון מסיקה עם חברי פולמס האיחופי צילום יחידת קשר חוץ-מועצה אזורית שומרון

רבים מהם פעם ראשונה שהם שמעו דברים כאלה. הם ביקשו 'דברו ישראלית', שנדבר בשפה שהם הורגלו אליה מנציגי ישראל הרשמיים, שנדבר על ביטחון, אבל הסברנו להם שמשמעות הדיבור על ביטחון היא שהארץ לא שלי אבל בגלל שאין לי מקום אחר אני כאן. ובאמת אם הארץ לא שלך מה פתאום אתה בונה בה. בתפיסה הוא אנחנו מפסידים בכל קרבות ההסברה".

עוד מסיקה ומפרט: "בתי המשפט רואים במקום שטח כבוש ומשום כך לערבי יש יתרון מקרה שבו יהודי וערבי טוענים לבעלות על השטח היהודי מסולק בצו פיגוי מבג"ץ כצעד ראשון עוד לפני, כפי שהיה במגרון. כשיהודי קונה קרקע מערבי, המינהל האזרחי מונע רישום ומורח אותו. בכל מקום אחר מיד אחרי רכישה ניתן להעביר בעלות בטאבו באותו יום. כאן המדינה מונעת את הרכישה כשהיא מונעת את הרישום. בנוסף, הרשות הפלשתינית אוסרת על ערבים למכור שטח מבלי שמדינת ישראל תגיב על כך וראה כדוגמה את הערבי שמכר את בית המכפלה בתברון והיום יושב בכלא הפלשתיני. בכל רכישת בית במקום אחר אין מגבלה שאוסרת כניסה למבנה עד שהוא יהיה רשום בטאבו וכאן קיימת גזירה כזו. מדובר באולת יד משפטית שמקורה אי הכרה בריבונות שלנו. למה מופלה מעמדו של יהודי לעומת ערבי? יש כאן גזירות ותקנות שהמדינה לוקחת על עצמה ומנועות את החיים הנורמליים של היהודים ביהודה ושומרון. כיום כל הפקעת אדמה לצורך דרך או פרויקט אחר צריכה להיבדק אם הפרויקט

רבים מהמבקרים דיווחו על משהו שהשתנה בתפיסת עולמם באשר להתיישבות היהודית ביו"ש ובעיקר באשר לעתידה.

מה יש בהם בביקורים הללו שגורם לשינוי הזה? האמת היא שעם יהודים יותר קשה מאשר עם נוצרים", נאלץ מסיקה להודות והוא גם מסביר "נוצרים מקבלים את הדברים בפשטות. יש הרבה ערים בארצות הברית עם השמות שילה, בית לחם ואתרים תנ"כיים אחרים. לעומת זאת עם אנשי השמאל הישראליים המנותקים מהתנ"ך קשה יותר. משום כך איתם אנחנו מדברים על ביטחון ועל עוצמת ההתיישבות כתהליך בלתי הפיך".

סוף לדימוי שני הקראונים ועז על גבעה

אחת העדויות הבולטות להצלחת מסעות ההסברה הללו מוצא מסיקה בדבריו של עורך ביטאון הקיבוצים לאחר ביקורו בשומרון תחת הכותרת 'איבדנו את הרכבת' באשר לסיכוי לעקור את היישובים הפורחים ביהודה ובשומרון.

"בומים תודעתיים" מכנה מסיקה את מה שעוברים המבקרים בסיורי השומרון: "הבום הראשון הוא כשהם מגלים את הקרבה למרכז הארץ. אני קובע עם מישהו בשמונה והוא מתקשר בשבע שהגיע למקום כי היה בטוח שיש לנו שעה של נסיעה. אחרי עשרים דקות הוא מוצא את עצמו כברקן. כשהוא בתל אביב ההרים במזרח נראים לו כמו הרי החשוף וכשהוא מגיע הוא מבין שבתוך כמה דקות הוא בלב השטח".

הבום השני הוא כאשר מברקן הוא רואה את כל שפלת החוף פרושה לפניו, את הבתים, את הארובות, את עזריאלי, את הים והוא מבין שאם ישבו כאן אויבים אנחנו בסכנה אמיתית. כשהוא מגיע לפדואל רואה כל מטוס שממריא ונוחת הוא מבין שיש כאן סיכון ממשי. כל מטוס למעלה וכל רכב מטה יהיה תחת כוננת".

מסיקה מוסיף ומספר על מסכת הבומים: "כשהוא מדמיין התנחלות הוא מתאר לעצמו שני קרוואנים ועו, וכשהוא מגיע לשטח רואה ברקן 140 מפעלים עם אלפי עובדים יהודים וערבים שעובדים יחד בדו-קיום הוא מבין שמהו בתאוריה שפיתח לעצמו לא מסתדר עם המציאות. אחר כך ברכס תפוח-יצהר הוא רואה ממזרח את הירדן וממערב את הים. הוא רואה את מה שאבא אבן קרא גבולות אושוויץ. אי אפשר לקיים מדינה ברוחב של 15 ק"מ".

את תנופת הפיתוח ביהודה ושומרון רואה מסיקה כהוכחה ממשית לקיומו של בורא לעולם. לדבריו אין הסבר אחר לכך ש'למרות המגבלות למרות המינהל האזרחי, למרות הפריץ מאמריקה – ההתפתחות ביהודה ושומרון היא משהו שהשכל לא יכול להסביר אותו. בשומרון הגידול הוא הגדול בארץ, בין 8% ל-10% כל שנה, בעוד שבשאר הארץ מדובר ב-1.8%. אלפים מגיעים לביקר בקבר יוסף. למרות התקשורת ולמרות הפוליטיקה עם ישראל חוזר לארצו, בונה אותה ודבק בה".

להנשיר את הקרקע החוקתית להחלת הריבונות

האם יש לתנועת הליכוד חזון מדיני ברור או שהיא מסתפקת במזעור נזקי אוסלו והצבת המפלגה כסופרמרקט אידיאולוגי? ליו"ר הקואליציה ח"כ יריב לוין יש מענה ברור

ראשית במישור הרעיוני הדברים צריכים להיות ברורים". לאחר הצבת העקרונות משרטט חבר הכנסת לוין, גם אם בקווים כלליים, את המתווה הפוליטי מדיני שבו על פי תפיסתו על ישראל להתקדם. "המדיניות הנכונה מבחינת האינטרס הישראלי בהתייחס לזכות המדינית שלנו כעת היא לשלב ניסיון להחזיק במקסימום של השטח ולהחיל ריבונות על מקסימום שטח תוך שליטה על מינימום אוכלוסייה ערבית. המצב הזה מתקיים למעשה כבר כעת, כי בשטחי C שבשליטתנו יש בקושי חמישים אלף ערבים. יש רוב יהודי ברור ולכן מובן לחלוטין שכל הרעיונות של נסיגה ומסירת השטח מנוגדים לאינטרס הישראלי. כעת אנחנו צריכים לייצר את התנאים לקראת סיפוח, כלומר חיזוק בנייה והעמקה של ההתיישבות, על ידי החלת חוקים בתהליך מדורג הכולל חקיקה הנוגעת לתושבים וחקיקה הנוגעת לשטח כמו חוקי בנייה ותכנון. בסופו של דבר צריך להכות ולנצל הזדמנות מבחינת התנאים המדיניים שתאפשר לבצע החלה של הריבונות לפחות בשלבים עד החלה באופן מלא".

הרבה דברים שנראים מרחוק בלתי אפשריים. כל הציונות נראתה כמו תהליך חסר סיכוי ובלתי אפשרי, אבל כשעובדים בסבלנות, יוצרים את התנאים ועובדים שכבה אחר שכבה. אין לי ספק שבסופו של עניין ניתן להגיע גם לתוצאה הזו. צריך לזכור שהדברים מאד משתנים. לפני ארבע שנים לא ניתן היה לשער את התהפוכות שהתחוללו במזרח התיכון והיום לא ניתן לחזות את מה שצפוי גם לא בשנה הקרובה. אין ספק שהיתכנות יש. מוכרחים להאמין. כבר היו דברים הרבה פחות סבירים שקרו. בינתיים צריך לעשות הכול כדי להכין את התנאים הטובים ביותר שכשתבוא ההזדמנות אפשר יהיה ליישם אותה. יכול להיות שהאפשרות הזו תבוא לפתחנו בעוד זמן ארוך ואולי נופתע לטובה והיא תהיה קרובה יותר".

כעת אנחנו צריכים לייצר את התנאים לקראת סיפוח, כלומר חיזוק בנייה והעמקה של ההתיישבות, על ידי החלת חוקים בתהליך מדורג הכולל חקיקה הנוגעת לתושבים וחקיקה הנוגעת לשטח כמו חוקי בנייה ותכנון. בסופו של דבר צריך לחכות ולנצל הזדמנות מבחינת התנאים המדיניים שתאפשר לבצע החלה באופן מלא

שאם התהליך ייעצר בנקודה כלשהי, ובהחלט הדבר הזה יכול לקרות, אני חושב שנכון יהיה לבוא או ולהציג עמדה ולהוביל מהלכים ברורים וחדים הרבה יותר. העמדה הזו תכלול בוודאי גם צעדים מעשיים של בנייה בשטח וגם צעדים של החלת ריבונות".

בטרם הוא צולל אל נבכי ההתמודדות עם הפוליטיקה העכשווית עוצר לוין ל'אני מאמין' בסיסי שאותו הוא מציג ככותרת עקרונית: "אני מאמין שזכותנו על הארץ היא מוחלטת ובלתי ניתנת לערעור והיא כוללת את הארץ כולה. למעלה מכך אני סבור שלאף אחד אין זכות לוותר על הזכות הזו כי היא

יריב לוין מרצה בבט ריבונות 2 של נשים ביוון בחברון צילום: גרשון אלינסון

שייכת לא רק למי שחי בדור הזה אלא לכל מי שקדם לנו ויש לנו חובה להעביר את הזכות הזו לדורות הבאים. לאף אחד אין יכולת לוותר על הזכות הזו. "העמדה הזו צריכה להיות ברורה וחדה גם אם היכולת לממש את הזכות הזו במלואה ברגע נתון לא ניתנת להתבצע, בין אם כמו בזמן הגלות שלא היינו כאן ובכל זאת לא ויתרנו על זכותנו לחזור לארץ, ובין אם כמו בשנת 48' כאשר לא ישבנו ביהודה ושומרון או בימינו כשאנחנו עדיין לא יושבים בכל השטח. אבל

קרוליין גליק עורכת לעולם היכרות עם האלטרנטיבה שמיימין

בספרה החדש פורסת העיתונאית קרוליין גליק תכנית מדינית מובנית להחלת ריבונות ישראלית על יהודה ושומרון. גם כאן ההתמודדות הדמוגרפית היא סוגיה מובילה, אבל כאן ריבונות ישראלית הופכת לפתרון דמוגרפי מפתיע והכרחי

בימים האחרונים הושלמה כתיבת ספרה (באנגלית) של העיתונאית קרוליין גליק על התכנית החלופית למתווה שתי המדינות. למתווה שתי המדינות – את ספרה, 'הפתרון הישראלי' – תכנית מדינה אחת לשלום במזה"ת, מייעדת גליק בעיקר לקוראיה בארה"ב, "כדי שיבינו את הכישלון שעומד במרכז מדיניות החוץ של ארה"ב כלפי המזרח התיכון כבר למעלה משני דורות – כישלון מודל שתי המדינות לשני עמים. בארה"ב אין היום דיון בנושא של מדינה פלשתינית מאז שבוש אימץ את הרעיון באופן רשמי. עוד קודם לכן, מאז תקופת ניקסון הפרדיגמה שארה"ב מקדמת היא פרדיגמה שמתבססת על קיומו של אש"ף וייתורים טריטוריאליים ישראלים ביהודה, שומרון וירושלים לטובת אש"ף".

עם זאת גליק מזכירה שמה שנראה היום כמו פתרון בלתי ניתן לערעור במדיניות האמריקאית לא היה שם תמיד. "בשנת 67' לא הייתה תפיסה כזו בארה"ב. בהחלטת הפסקת האש שקיבלה מועצת הביטחון של האו"ם נקבע שהערבים צריכים להכיר בכותה של ישראל להתקיים בגבולות בני הגנה בשלום ובביטחון ורק לאחר מכן ניתן לדבר על שינויים טריטוריאליים".

לטעמה של גליק כישלון מודל שתי המדינות הוא שהוביל את ארה"ב לסדרת כישלונות צבאיים ומדיניים במזרח התיכון. ברור זה מציג חלק מהראשון של הספר סקירה היסטורית המגוללת את כישלון פרדיגמת שתי המדינות עוד מימי המנדט הבריטי וההחלטה לחתוך למעשה את המנדט ולהקים שתי מדינות, יהודית ממערב לירדן וערבית מזרחה לו, ובשלב מאוחר יותר נמשך ה"חיתוך" הזה עוד ועוד על חשבון השטח שיועד ליהודים לטובת הצד הערבי.

חלק זה של ספרה נוגע גם למה שגליק מגדירה כהשפעתם ההרסנית של הכישלונות הללו על מעמדה של ארה"ב. "אני מביאה כמה דוגמאות לסנור ולעיוורון בחשיבה של ארה"ב לגבי העולם הערבי ולגבי האתגרים הצבאיים שהעולם הערבי מציב בפניה". גליק מנתחת את כישלונות ארה"ב בזיכרון של שנת 82' ו-83' ובעיראק של שנות האלפיים. בלבנון, היא מסבירה, צידדו האמריקאים באש"ף מול כוחות צה"ל והצביחו כוחות כדי לבלום את ישראל בפאתי בירות ולמעשה לגונן על אש"ף מפני צה"ל. "זה היה יעד הכוחות שלהם. הם לא היו מוכנים למציאות שהייתה שם, וכאשר הם החליפו את צה"ל בעמדותיו, כל אותם כוחות

גורל השטח שנפל לידיה. כבר אז, כך מתברר, הבעיה המרכזית שעמדה בפני ישראל הייתה איך תתמודדים עם האוכלוסייה הערבית. בין השאר עלתה אז הצעה לספח את עזה ולהעביר את יושביה למרכזי האוכלוסייה ביו"ש, לספח את בקעת הירדן וחלקים נוספים כאשר גורל האוכלוסייה הוא הנושא המטריד ביותר את ישראל. "הרעיון מעולם לא היה למסור את השטח למדינה פלשתינית שמעולם לא הייתה אז", היא מציינת.

בין פרקי הספר המתמודדים עם פניה השונים של הריבונות מקדישה גליק פרק נרחב לדחיית האיום הדמוגרפי לפיו הריבוי הערבי הוא בעייתה האמיתית של ישראל, אף יותר מהגרעין האיראני. היא מציגה נתוני מחקר המלמדים כי מדובר באיום שקרי לחלוטין. גליק מנתחת בתכניתה את רצועת עזה מהמאזן הדמוגרפי. "נסוגנו משם וייתכן שוויתרנו גם על הזכויות המשפטיות שלנו שם. אין לנו צורך לספח את עזה ולהחיל בה ריבונות", היא אומרת וממקדת את פתרון המדינה האחת שהיא מציגה ביהודה ושומרון. "אם ניתן תושבות קבע מיידית לפלשתינאים ביו"ש כמו ששינוי לערבי ירושלים ב-67' הם יקבלו את האפשרות לבקש אזרחות. אם יקבלו אז לא הדבר יהיה תלוי בחוק האזרחות, וגם אם הם יקבלו אזרחות הם יהיו לא יותר משליש מהאוכלוסייה שממערב לירדן ועם זה נוכל להסדרת", היא משוכנעת.

גליק סבורה שהיא לה לישראל להירתע מנתון דמוגרפי שכוה בעיקר לנוכח שיעורי ההגירה הגבוהים של ערביי יו"ש לחו"ל. לנוכח הפוטנציאל הגדול של עלייה יהודית מאירופה ולנוכח שיעורי הילודה היהודית, שיעורים הכוללים וגדלים ביתם לאלה של הערבייה הישראלית ואף של זו שביהודה ושומרון. "נתוני הילודה של היהודיות עברו את נתוני הערבייות ביו"ש ומתקרבים לנתוני הערבייות הישראליות שיוולדות יותר מאלה שביו"ש".

את הפרק הדמוגרפי מחזרת גליק בקביעה ולפיה דווקא ריבונות ישראלית ביו"ש וחזון המדינה האחת הוא שיכלול את הסחף הדמוגרפי, בניגוד מוחלט לאופן בו מציירים את המציאות מאמיני שתי המדינות. "ציפי לבני מדברת על מדינה פלשתינית כפתרון דמוגרפי בה בשעה שמדינה כזו היא שתהפוך את הדמוגרפיה לאיום של ממש. הרי אף אחד לא מרבר על הגבלת פלשתינאים שבטוריה ולבנון שיהגרו באופן מיידי למדינה פלשתינית ביו"ש? אלו מאות אלפי אנשים שחיים בכפרים שנקראים מחנות פליטים

ונשלטים על ידי אלקעידה ואש"ף של אחמד ג'יבריל. מדובר על זכות שיבה ומדיניות הגירה עצמאית של המדינה הפלשתינאית, מדיניות שתאפשר הגעת מספר בלתי מוגבל של הערבים הרדיקליים ביותר בעולם הערבי. האנשים האלה, אין ספק בכך, לא יחיו בשלום אלא יתסיסו את ערביי הגליל והנגב לצאת למלחמת טרור נגד ישראל. כל הערבים המתונים שמשתלבים בתוך החברה הישראלית בצורה יפה, יירצחו כפי שהמשת"פים נרצחו בהמוניהם על ידי ערפאת כשהוא הגיע לכאן. רק אם אנחנו שולטים בגבול באופן בלעדי נוכל למנוע אסון דמוגרפי. גם אם כל הפלשתינים יהפכו לאזרחים ישראלים אנחנו מונעים אסון דמוגרפי בכך שאנחנו בולמים את השליטה הפלשתינית במדיניות ההגירה".

גליק כאמור, רואה כקהל היעד העיקרי של ספרה את הציבור האמריקאי, אבל עם זאת היא מבהירה כי אין מדובר באמריקאים כדוגמת מרטין אינדיק ש"כל הקריירה שלהם מבוססת על קידום מדינת אש"ף", כלשונוה. הרעיון לכתוב את הספר עלה לראשונה, היא מספרת, בעקבות צפייה בעימות טלוויזיוני בשנת 2008 בין המועמדים לסגנות הנשיאות האמריקאית ג'ון ביידן ושרה פיליין. המנחה שיגר לעברה של פיליין הרפובליקנית קביעה ולפיה מן הסתם היא תומכת בהקמת מדינה פלשתינית ופיליין הרפובליקנית מעט השיבה בחיוב. גליק צפתה בעימות הזה והבינה כי ללא אלטרנטיבה מובהקת וברורה של הימין ימשך העיול, גם זה התומך בישראל, לראות בחזון השמאל החזון היחיד העומד לדיון.

"אני מתרבת חברי קונגרס וסנאט מספר פעמים כל שנה. בכל פעם שאני מציגה את התכנית הזאת בנבטת הקפיטול, התגובות גובלות באופוריה. כמו בארץ, כך גם בארצות הברית, יש מיליוני אנשים שמבינים כי תכנית שתי מדינות היא אסון. הם רק מחכים שמישהו יגיד להם שניתן לעצוב אותה. הספר שלי נותן להם וגם לציבור הישראלי את האלטרנטיבה שהם מחכים לה".

העולים העולים גליק את הקולות העולים בימין הישראלי לקידום רעיון התשלום תמורת הגירה ערבית או להגדרת ירדן כפלשתינ. לטעמה מדובר ברעיונות בלתי רלוונטיים

פרק שלם בספר מוקדש לתקדים ההצלחה של החלת הריבונות ברמת הגולן ובירושלים. זה המודל שיופעל ביהודה ושומרון

אני מביאה כמה דוגמאות לסנור ולעיוורון בחשיבה של ארה"ב לגבי העולם הערבי ולגבי האתגרים הצבאיים שהעולם הערבי מציב בפניה

שאי לא ייענה להם, בעיקר לא הפלשתינים עצמם. "הדבר היחיד שצריך לעניין אותנו זה גם לא ברור שהחלת ריבונות ומתן זכויות של תושב קבע לערביי יו"ש לא תהיה המדיניות שתביא את ישראל לשקט ומרגוע מדיני, אך עם זאת ברור לה גם ש"מדינה פלשתינית תהיה הרסנית. היא תשים קץ לישראל גם חיצונית וגם בזירה החברתית הפנים ישראלית. אלטרנטיבת החלת הריבונות וזכויות האזרח לערבים הללו היא הפתרון הפחות בעייתי. עם הפתרון הזה נוכל להתקיים בצורה קוהרנטית כמדינה ליברלית, פתוחה ויהודית עם יכולת הגדרה עצמית למדינת ישראל". פרק שלם בספר מוקדש לתקדים ההצלחה של החלת הריבונות ברמת הגולן ובירושלים. זה המודל שיופעל ביהודה ושומרון.

גליק מבהירה לבסוף כי אמנם הספר ייצא לאור קודם כול באנגלית, אולם היא סבורה שבחן זמן קצר תימצא הוצאה לאור ישראלית שתפרסם גם היא אותו. "אין לי ספק שכמו בארצות הברית כך גם בישראל, הדיון מחכה כבר דור שלם להתקיים. הספר שלי מפרט את הגורמים לכישלון מודל שתי מדינות, מפרט באופן שיטתי את כל הצדדים של ריבונות ישראלית ביו"ש – לא רק מבחינה דמוגרפית, אלא גם מבחינת המשפט הבין-לאומי, זכויות האזרח, דמוקרטיה, היכסים צבאיים ועוד. "כמו כן בחלק האחרון של הספר אני מנתחת את ההשלכות של החלת ריבונות ישראלית על יו"ש. אני בוחנת את הרכיבים שבהן הפלשתינים, העולם הערבי והאיחוד האירופי עשויים להגיב. הספר מסתיים בשני פרקים – האם פתרון מדינה אחת טוב לישראל, וכיצד אימוץ תכנית זאת ישפיע על ארצות הברית. אין לי ספק שגם הקורא הישראלי הממוצע ימצא בו עניין רב", היא אומרת.

את דבריה חותמת גליק באני מאמין קטן ובתקווה קטנה: "חשוב לי להדגיש כי התפקיד שאני מייעדת לספר הוא להתחיל שיחה, שיחה שנרמסה מאז שישאל חיבקה את אש"ף, על אפשרות יהודית איננה נתונה לדיון או לוויכוח. אני סבור שזה המסר יותר מהמקום שבו אנחנו נמצאים כעת. אחרי 20 שנה במלכוד המדינה הפלשתינית".

ריבונות יהודית בארץ ישראל

הרב דב בערל וויין ראש קהילת "הנשיא" בירושלים

לא פעם סברתי, ואפילו אמרתי בפומבי, שהיחסים בין היהודים לארץ-ישראל, כמו היחסים בין היהודים לתורה עצמה, הם המבחן לזוהנתו היהודית ולנאמנותנו לעם היהודי, לא פחות מקיום קפדני של המצוות.

יש אירוניה עצומה בזה ששתי הסיעות הקולניות ביותר בתוך העולם היהודי היום, השמאל הליברלי והמוטמע לגמרי מצד אחד, וחלק מהקבוצה החרדית באורתודוכסיה מצד שני, מסכימים שהריבונות היהודית על ארץ-ישראל איננה דבר טוב ליהודים בפרט ולעולם בכלל. מתברר שהתנגדות למדינת ישראל יוצרת בריתות מזוהרות. התיאור של ההתנגדות העוה של ראשי שבטי ישראל במדבר לכניסה המתוכננת של בני ישראל לארץ-ישראל בפרשת המרגלים מראה לנו איך הגישה השלילית הזאת המיטה אסון על דור שלם בעם ישראל.

המדרש והתלמוד מציגים טיעונים שמנסים להסביר מה המנהיגים האלה חשבו ואיך הם הצדיקו את הטעות שעשו. אבל גם הפעם תירוצים צדקניים אינם סיבה תקפה להתנגדות לשליטה יהודית בארץ-ישראל. היעדר אמונה, היעדר שיקול דעת, ניגוד עניינים אישי, פחד מפני הלא-נודע, תיאולוגיה מוטעית ואינרציה של גלות – כל הגורמים האלה התאחדו ורחפו את האנשים שהיו פעם מנהיגים דגולים לעם ישראל אל סף המרד והייאוש. פרשת המרגלים היא אחת הפרשיות העצובות ביותר בתורה.

האיסור החשוב על הוצאת דיבה ודיבור לשון הרע על הוולת מתרחב בפרשת המרגלים וכולל גם הוצאת דיבה על ארץ-ישראל. כפי שאסור לנו לדבר לשון הרע, גם אם אלה דברי אמת, כשאין בזה צורך וכשהמטרה מזוהרת, כן אסור לנו לדבר לשון הרע גם על ארץ-ישראל.

גם אם ארץ-ישראל היא עצם דומם שאיננו מסוגל להרגיש או להיפעל מלשון הרע כמו שבני אדם נפגעים מלשון הרע, אסור לדבר לשון הרע על הארץ, מפני שדיבור כזה פוגע בדובר ולא רק במושא הדברים. את מדיניות השלטון בישראל אפשר לבחון ולקבל. מותר לקרוא תיגר על מנהיגות ואפילו להחליף אותה. אך הזכות הבסיסית של העם היהודי לחיות בארץ-ישראל תחת ריבונות יהודית איננה נתונה לדיון או לוויכוח. אני סבור שזה המסר הברור שעולה אפילו מקריאה שטחית של פרשת המרגלים. ■

קרוליין גליק פורסת את משנתה בנוס 3 לריבונות שאורגן ע"י נשים בירוק בירושלים. צילום: שלומי שלמון

העולם מתחיל לשנות כיוון

דני דיין, יו"ר מועצת יש"ע לשעבר, "שר החוץ" שלה היום, מנהל בארץ ובעולם מפגשים עם חברי פרלמנט מובילים שהפנימו את הטעות שעשו כאשר התעלמו תכלית המפגשים האלה והאם יש סיכוי לחולל בהם שינוי של ממש? דיין מספר

שמודינה פלשתינית תשתק את מדינת ישראל ותאיים על נתב"ג. כלומר במובן ה'סור מרע' יש התקדמות רבה. יש עוד אחרים שדיברו על העם הפלשתיני כעל המצאה. הגב' מישל בקמן למשל אוסרת על מכריה להשתמש במונח 'התנחלויות' ודורשת להחליף אותה במונח 'קהילות'.

ומה לגבי הממשלה?
"שם באמת יש צורך לעבוד קשה ולקוות שהממשלה יגיעו לשלטון ושהעמדות שלהם לא ישתנו ברגע שבו יגיעו לשם. השינוי ברור וכיום אין פרלמנט שבו אין קבוצה תומכת בהתיישבות ביהודה ושומרון".

אם אנחנו לא נאמר את הדברים, אל תצפו שחבר קונגרס יגיד אותם

את הבעיה המרכזית לפעילותו כעת מוצא דיין אצלנו עוד לפני שהוא מחפש אותה מעבר לים, וכדי להסביר אותה הוא נזכר בריאיון הראשון שקיים העיתונאי יעקב אחימאירי מיד לאחר בחירתו של מנחם בגין המנוח לכהונה ראש הממשלה. "בגין דיבר על זכויותינו ביהודה ושומרון ואחימאירי שאל אותו איך הוא מדבר על הזכויות הללו כשאין אפילו סנטור

לשעבר, בכיר מאוד, ושאלתי אותו אם כדאי לפתוח בפעילותו הו וואלי לפתוח משרד בושינגטון. הוא הקשיב וסיכם את עמדתו בהמצאה חמה לחסוך את עלות כרטיס הטיסה. זו פוגש חברי פרלמנט מהעולם כמארח וכאורח, מופיע בכינוסים בין-לאומיים ומפרסם מאמרים בעיתונים מובילים בעולם. העיקרון המנחה אותו הוא הצגת עמדתם של המתנחלים, עמדה שעד לפני שנים אחדות נחשבה נחלתם של הזויים והופכת אט אט ללגיטימית בשיח המדיני.

בפגישות הללו שאתה מקיים אתה מוצא ארון קשבת להבחין בין מקידי ממשל לבין חברי פרלמנט. כשאני נפגש עם אנשי משרד החוץ אני אכן רואה שהם נעולים על פתרון שתי המדינות. הם אמנם מקשיבים לרעיונות אחרים ואולי הדברים מעוררים אצלם ספקות כאלה ואחרים אבל הם מקיימים דבקות דתית בשתי המדינות ברחבי העולם יש כבר קבוצות, גם בפרלמנטים ברחבי העולם יש כבר קבוצות, גם אם לא גדולות, שמבינות שרעיון שתי המדינות הוא או רע או בלתי ישים".

על פני זה נראה כמעט מאבק חסר סיכוי "אחרי נאום בר אילן התייצתי עם דיפלומט

דני דיין עם חבר הקונגרס טוטס פרנקס. צילום: גואל גריפית

ולא חששו", מציין דיין בספיקו הכוחה נוספת לנכונות לשמוע קולות אחרים בושינגטון. איך נראית היערכות למפגשים הללו? "ההכנה משתנה לפני כל מפגש ומפגש כדי להתאים את הדברים לקהל. בשיחות עם חברי קונגרס רפובליקנים התמקדתי בנוק לארצות הברית ממהלכיו של ג'ון קרי. הסברתי להם שהמהלכים הללו מובילים בהכרח לתוצאה אחת והיא כישלון נוסף של ארצות הברית. כישלון כזה יירשם היטב בכל הבירות העולמיות את ארה"ב, אם זו מוסקבה או טהרן ואם זה קרקאס או דמשק ופיונגיאנג. זו תהיה עוד ירידה ביוקרתה של ארצות הברית כמובילת העולם החופשי. זו נקודה שמאוד מדברת אליהם. צריך לזכור שבראש מעייניהם האינטרס האמריקאי ואותו צריך להדגיש בשיחות הללו. במפגש שהיה לי בזמן האחרון במרדרי, שם נפגשתי עם כל הצמרת שעוסקת במזרח התיכון, ידעתי שצריך להתמקד ב'סור מרע' ולהסביר להם מדוע המו"מ עקר לחלוטין ולעומת זאת מפספסים הזדמנויות לבצע דברים חיוביים בשטח, דברים שאמנם אינם פתרון מדיני אבל יוכלו לסייע לרווחת התושבים יהודים כערכים. בנוסף דיברתי איתם על שבתמיכתה בעמדה הערבית מאבדת אירופה את יכולת ההשפעה שלה במזרח התיכון, השפעה החשובה מאוד בעיניהם. לאחר ה'סור מרע' עברתי ללא כחל ושרק ל'עשה טוב' ואמרתי שלא תהיה ריבונות אחרת ממערב לירדן לבד מהריבונות הישראלית, דיברתי על זכותנו ההיסטורית

הם שמעו וקראו על ריבונות ישראלית והשמים לא נפלו...

מילא כשאתה מדבר על הכישלון המתקרב של המו"מ, את זה אולי הם יכולים לעכל, אבל כשאתה מדבר על ריבונות ישראלית זה לא גורם להם להשליך עליך עגבניות בנימוס אירופי מעונב?
"אני לא בוחן כליות ולב. הם שומעים את הדברים ולמרות הכול לא זרקו אותי מהחדר בשום שלב. את עניין הריבונות שגבולה יהיה גבול הריבונות כתבתי בלפחות משניים מהעיתונים המובילים בעולם, הניו יורק טיימס והלוס אנג'לס טיימס. ניתחתי שם את המצב וכתבתי את הדברים גם על הריבונות הישראלית שהיא היחידה שתהיה ממערב לירדן, והשמיים לא נפלו".

גם לגישמיציה לדברים או רק קבלתה של דברך כחלק מהגימוס המתבקש כלפי אורח שהגיע אליהם?
"מי שחושב שמדובר בריצה למרחקים קצרים טועה. אנחנו זורעים ורעים כדי שנקצור בעתיד ויכול להיות שהעתיד הזה יקרה רק בעוד עשרים או שלושים שנה, ובינתיים נצטרך להישמר מהרע כדי שלא תתרגש עלינו מדינה

פלשתינית. ואולי נצטרך לקבל תקופת ביניים שתהיה דומה למצב הנוכחי עד שנוכל לשכנע את העולם לקבל את הרעיונות שלנו. לצערי הרב אני לא רואה את הממשלה הנוכחית מחילה ריבונות על השטח, גם לא חלקית, אבל אסור לנו לא לרוע את הזרעים גם בזירה הבין-לאומית. אם לא נאמר את הדברים היום, ממשלת ישראל לא תאמר את זה בעוד חמש שנים ואם היא לא תגיד את זה בעוד חמש שנים העולם לא יגיד את זה גם בעוד עשרים שנה". בניגוד לרבים אחרים דיין אינו סבור ש"משרד החוץ" העצמאי שהקים הגיע מאוחר מדי. כשהוא מנתח את המציאות המדינית סביבנו הוא דווקא משוכנע שהדברים הגיעו בזמן. "הסיכוי להצליח מאז אוסלו ועד לפני שנה או שנתיים היה קטן מאוד", הוא מסביר. "במשך עשרים שנה הקהיליה הבין-לאומית הייתה בתחושה שאין טעם לדבר איתנו כי אנחנו באוטוסטרדה שמובילה לשתי מדינות. עברו עשרים שנה והעולם כבר מפפק ותוהה אם הם לא בדרך לא נכונה. לצערי, הם אמנם לא זנחו את רעיון שתי המדינות אבל יש להם כבר ספקות ומתוך כך סקרנות לשמוע אותנו".

'העולם מבין שכבר לא ניתן להתעלם מאיתנו'

דין מציג דוגמאות לשינוי שחל כעת ולא יכול להתחולל בעבר. "יש שגרירים אירופאים רבים שבמשך שנתיים ושלוש חזרתני אחריהם וביקשתי להיפגש אבל הם סרבו. עכשיו הם עצמם, אנשים בעלי ההשפעה הגדולה ביותר באירופה, מתקשרים פעם בחודש או חודשיים ומבקשים להיפגש לארוחת צהריים משותפת והחלפת דעות. אני לא יכול להיכנס לפרטים אבל אוכל לספר שיש בכירים ביותר מהעולם שמגיעים לפגישות עם שרים ותוך כדי הביקור הם נפגשים גם איתנו בשקט ושומעים את העמדה שעד לא מזמן נחשבה מופרכת. לעולם נכנס ספק גדול אם הם בדרך הנכונה ומתחזקת אצלם התחושה שבמשך תקופה ארוכה התעלמו משחקן מרכזי, המתיישבים, וצריך כעת לשמוע גם את השחקן הזה".

מה הסיכוי שישית מהסוג הזה יתרחש גם מול גורמים ערביים?
"אני לא יודע לגבי מדינות ערב. בגלל החשש שלנו שכל דיבור עם פלשתינים הוא דיבור עם טרוריסטים לא עשינו ניסיון לדבר איתם ישירות ולומר להם את האמת שצריך לחשוב על דו קיום אמיתי בלי חלוקת הארץ, שירדו מרעיון המדינה. היום הייתי שמח לקיים דיאלוגים כאלה אבל בינתיים לא הצלחתי". הוא מספר על החמצה כו שהייתה לפני כשלוש שנים. דיין נפגש אז במלון ירושלמי עם מיליארדר יהודי מתומכי השמאל ומהמממנים הגדולים של ארגונים ועמותות מהשמאל. לאחר שהציג דיין את עמדתו הציע המיליארדר במפתיע 'אתה יודע מה דני, בוא נלך עכשיו להיפגש עם סלאם פיאר'. "אמרתי לו שאני לא מעוניין. זה היה אחרי שפיאר שרף ערימת ענק של מוצרים ישראלים במפגן תקשורתי גדול. היום הייתי נוסע, הייתי אומר לו את האמת שלי. לא כדי לאכול שם כנאפה ברמאללה, כדי להגיד לו שבאן תהיה ריבונות ישראלית שצריך לדבר על העתיד. אני לא מאמין שהם יגלו את האור בפגישה כזו, אבל בכל זאת יש גם כאן זריעת זרעים שאולי יביאו פירות בעתיד". ■

בגין דיבר על זכויותינו ביהודה ושומרון ואחימאירי שאל אותו איך הוא מדבר על הזכויות הללו כשאין אפילו סנטור אחד שמדבר על כך. בגין השיב לו שהדברים אולי נכונים אבל לא ניתן לצפות מחבר קונגרס שיאמר את מה שממשלת ישראל אינה אומרת

אם לא נאמר את הדברים היום ממשלת ישראל לא תאמר את זה בעוד חמש שנים. ואם היא לא תגיד את זה בעוד חמש שנים העולם לא יגיד את זה גם בעוד עשרים שנה

הדמוגרפיה פועלת, אבל לטובתנו

הוא מתעקש שלא להתרשם מתרחישי אימים דמוגרפיים ומציג שוב ושוב תחזיות אופטימיות שבכוחן להוות בסיס מרגיע לקראת החלת ריבונות על יהודה ושומרון. הדמוגרף יורם אטינגר מסביר

כאשר החליט בן גוריון על הקמת המדינה היינו על שטח החלוקה רוב של 55 אחוזים בלבד והעובדה הזו לא הובילה את בן גוריון להסס לרגע

להערכתו של אטינגר מהלך מאסיבי של מדינת ישראל לעידוד עלייה עשוי להוביל להגעתם ארצה של לפחות חצי מליון יהודים בעשור הקרוב

יורם אטינגר בכנס ריבונות 2 של נשים בירוק בחברון. צילום: ג'ושוע אלטמן

סוגיית האיום הדמוגרפי תופסת מקום מרכזי בשורת האיומים שבהם מנופפים תומכי חלוקת הארץ מול הימין הישראלי. מול רואי השחורות המזהירים ממדינת דו לאומית ואבדן צביונה היהודי של מדינת ישראל עומד כבר שנים לא מעטות הדמוגרף זציר ישראל לשעבר בושנינגטון יורם אטינגר המציג נתונים סטטיסטיים גודשי אופטימיות. "המצב הנוכחי הוא של רוב יהודי של שישים ושישה אחוים בשטח הכולל של יהודה ושומרון והקו הירוק, הרוב הזה נהנה מרוח גבית דמוגרפית שנובעת כתוצאה מהזינוק בפריין היהודי, בייחוד זה החילוני, לעומת הקריסה בפריין המוסלמי, קריסה שנובעת מפניה השונים של המודרניזציה", מקדים אטינגר. על נתוני מגמת הפריין הוא מוסיף ומציין כי "רוח גבית זו ניוונה ממאזן הגירה שלילית של ערבי יו"ש כמעט מדי שנה בשנה, מאז 1950. ההגירה השלילית של ערבי יו"ש נקטעה רק פעמיים. פעם אחת בשלוש שנות אוסלו שבהן עסקנו בייבוא פלשתינים ופעם מוקדמת יותר הייתה שלוש שנות העימות של בית המלוכה האשמי עם הפלשתינים, שנים שבהן חוסיין רצה להבהיר לפלשתינים מי שלט בכיפה ולכן קיפאי את אישורי המעבר בגשרי הירדן".

לדבריו של אטינגר מלבד שש השנים הללו בכל שנה עוברים אלפי ערבים מיהודה ושומרון לירדן וממנה לעולם כולו. בשנים האחרונות מדובר על מאזן הגירה שלילי של כ-18,000 בני אדם מדי שנה בשנה. את הנתון מפרש אטינגר כתוצאה מניתוח קר שעושים הערבים בינם לבין עצמם לנוכח הקיטוב בחברה שלהם, מאבקי המאס ופתח, המציאות הכלכלית הקשה ושחיתות הממסד הפלשתיני. רבים מהם הפנימו שהרבה טוב כבר לא יצא להם מהשלטון שיובא עבורם מחו"ל והם מחליטים להגר. "גם מספר זה של 18,000 ערבים מהגרים מדי שנה בשנה ערוד רחוק ממאזן ההגירה השלילי של ערבי יו"ש עד שנת '67, אז הגרו ככל שנה כ-30,000 עד 40,000 איש. דווקא ישראל שהשלטה על השטח במלחמת ששת הימים מיתנה את ההגירה הזו כאשר השקיעה בתשתיות בריאותיות, תחבורתיות, תעסוקתיות, חינוכיות ועוד. עובדה זו בצירוף פתיחת יהודה ושומרון לקו הירוק הפיחה תקווה בקרב ערביי האזור ורמת ההגירה התמתנה מאוד".

אתה מדבר על רוב של 66% ליהודים מהים ועד הנהר. זה אמנם רוב אבל המשמעות היא

לכך אלה מוסיף אטינגר ומציין נתון משמעותי נוסף – העלייה. הוא מזכיר לנו כי מאז קום המדינה מדי עשרים שנה עמדה מדינת ישראל בפני גל עלייה עצום שחיוק אותה כלכלית, תרבותית, צבאית, רפואית ועוד. כך היה בשנות החמישים, השבעים, התשעים וכך צריך להתרחש גם בתקופתנו. "פוטנציאל העלייה הוא אדיר. השוואת כלכלת ישראל למתרחש בעולם לצד התעצמות האסלאם בארה"ב, בבריטניה, בארגנטינה ובמדינות

מיעוט ערבי גדול מאוד. נוכל לחיות כמדינה יהודית עם מיעוט משמעותי כל כך? אלא גם צעד של נוחות". ההווה אלא גם את המגמה. שיעור הפריין היהודי, במיוחד החילוני, נמצא בנסיקה מרשימה בזמן שקיים כרסום ללא תקדים בהיסטוריה האנושית בממדי הפריין הערבי. כיום המגמה אצל הארשה הערבייה בגיל עשרים עד שלושים היא לכיוון של פחות משלוש לידות בממוצע בעוד אצל היהודייה המגמה מובילה אל למעלה משלוש לידות בממוצע. נתון נוסף שיש לתת עליו את הדעת בהקשר זה הוא שרוב עצום של הערבים המהגרים ועוזבים לחו"ל הם צעירים, כך שהעויבה הזו מכרסמת אף יותר בנתוני הפריין והפער הולך וגדל".

בין הסיבות לכרסום בפריין הערבי מונה אטינגר בין השאר את התפנית שחלה במודעות הארשה הערבייה לחינוך ולתרבות המערב בעוד הגבר הערבי אינו ממחר לכיוון זה. "אונר"א והארשה הערבייה ממנפת את ההודרמנויות החינוכיות הללו. היא מתחנת בגיל מאוחר הרבה יותר וכחלק מהגישה המערבית הנשים הפלשתיניות הן השניות בטבלת השימוש באמצעי מניעה בעולם הערבי (אחרי מרוקו)".

"פוטנציאל העלייה הוא אדיר"
אתה מדבר על שני נתונים חשובים – עליה והגירה ערבית, אבל בעוד עידוד עלייה נחשב מעשה ציוני נראה שממשלת ישראל לא יכולה לעודד הגירה ערבית. זה לא בדיוק פוליטקלי-קורקט בלשון עדינה...

אתה מדבר על שני נתונים חשובים – עליה והגירה ערבית, אבל בעוד עידוד עלייה נחשב מעשה ציוני נראה שממשלת ישראל לא יכולה לעודד הגירה ערבית. זה לא בדיוק פוליטקלי-קורקט בלשון עדינה... "עד שנת '77, שנת בחירתו של בנין לראשות הממשלה, היו בלשכת ראש הממשלה אנשים שעסקו בשינוי מקומם של כמה משפחות ערביות גדולות. לא באונס כמובן, אלא בהקלה של מעברם לדרום אמריקה, למערב אפריקה ולמקומות נוספים. כשבגין נבחר הוא הורה לפרק את היחידה הזו ולא לשקוט יותר בנושא הזה. ידוע לי שכיום יש כמה חמולות גדולות בשומרון שהיו מוכנות לעזוב מחר בבוקר דרך נתב"ג אם רק הדבר היה ניתן להם".

המעבר דרך נתב"ג, מסביר אטינגר, חשוב לאותן משפחות שכן הוא זה שמהווה צוהר חופשי לעולם בעוד במעברי הירדן הם נאלצים לתת דין וחשבון על מגמת הנסיעה וכוונותיה לאנשי ביטחון ירדניים שמעבירים את המידע הלאה ובנוסף להפקיד בידיהם סכום כסף נכבד שיחזור אליהם רק אם ישונו דרך המעברים הללו. "לצערי חלם שלט בכיפה ואין להם כעת אישור ביטחוני לטוס מנתב"ג, אבל מי שקורא סקרי דעת קהל ומי שבא במגע עם ערבי יו"ש יודע שמדובר באחוזים גדולים מאוד שמוכנים לשקול הגירה החוצה".

אחרות מובילים רבים מיהודי העולם להבין שעלייה לישראל היא לא רק צעד אידאולוגי אלא גם צעד של נוחות". להערכתו של אטינגר מהלך מאסיבי של מדינת ישראל לעידוד עלייה עשוי להוביל להגעתם ארצה של לפחות חצי מליון יהודים בעשור הקרוב, "מספר שיבאי אותנו לרוב יהודי מחודש סביב החשש הישראלי מאיומי הפלשתינים לשנות את המאזן הדמוגרפי הישראלי תחת הכותרת 'מדינה אחת'. את הדברים אמר בכינוס נוסף שאורגן על ידי 'נשים בירוק' והוועד לשדמה יהודית במרכז התרבות הארצישראלי בשדמה במרח גוש עציון.

בראשית דבריו ציין פרופ' קנטרוביץ' שבשבעות האחרונים הוא עלה ארצה ומתגורר ביישוב אלון שבות. הוא הוסיף כי בקרב תומכי חלוקת הארץ החשש הדמוגרפי הוא מעין אקדח מדיני על רקתה של ישראל, אך למעשה עצם הצגת הדברים באופן כזה גוררת את הפלשתינים לדרישות גדלות והולכות ומנגד גוררות את ישראל לזייתורים ולהתקפלויות גדולות.

באשר לאיום הפלשתיני בפתרון המדינה האחת קובע פרופ' קנטרוביץ' כי מדובר באיום סרק שכל תכליתו להביא להתקפלות ישראלית נוספת בזירת המו"מ, בה בשעה שחזון המדינה האחת יפגע בראש ובראשונה בפלשתינים עצמם ואילו עבור ישראל הוא יכול להוות פתרון מדיני ארוך טווח ורואי, גם במדינת ישראל. "גם ישראלים יצביעו על מה אסון וזו בדיוק הסיבה שהם עדיין לא עשו זאת. הם אומרים שיש ברשותם מהלך שיהיה עבורנו אסון אבל למה הם לא השתמשו בו עד כה? רק בגלל שהם רוצים להיות נחמדים לישראל? ואולי בגלל שהם יודעים שמדובר בפתרון גרוע עבורם?"

קנטרוביץ' קובע כי רעיון המדינה האחת כאיום על ישראל אינו אלא מיתוס. הוא מזכיר כי בברצות עשרים השנים האחרונות קיבלו הפלשתינים אלמנטים שלטוניים רבים שאיש מהם אינו באמת מוכן לוותר עליהם לטובת חיים תחת שלטון ישראלי. "יש להם ממשלה חיים מיעוטים כגון ג'ברלטר, איי פולקלנד, איי ברמודה ומקומות נוספים שבהם חיים תושבים ברמות כאלה או אחרות של אוטונומיה. עוד הוא מזכיר את הדוגמה האמריקאית, פורטו ריקו. "פורטו ריקו היא חלק מארצות הברית. אנשים שחיים שם הם אזרחים של ארה"ב, אבל היא אינה מדינה של ארה"ב אלא טריטוריה של ארה"ב. מדובר במבנה עמום מאוד שאמור היה להיות זמני והפך קבוע. כתוצאה מכך הם אינם מצביעים לקונגרס. הממשל הפדרלי יצר עבורם מציאות מיוחדת שמעניקה להם סטטוס נוח של מיסים שגם הם לנוכח כל אלה מזכיר קנטרוביץ' כי אם

יוחלט על פתרון המדינה האחת תהפוך המנהיגות הפלשתינית הנהנית כעת ממעמדה ללא יותר מאשר קבוצת ראשי רשויות מקומיות, וזאת עוד מבלי להוכיח את ארבעים אלף מקבלי השכר מתוקף תפקידיהם במערכות הביטחוניות של הרש"פ. גם מהם איש אינו חפץ לוותר על כל זאת. "הסטטוס קוו עדיף עבורם", קובע קנטרוביץ'.

"כשאנחנו שומעים לאיומיהם בפתרון המדינה האחת אנחנו מאפשרים להם לאיים עלינו במשהו שעבורם הוא הרבה יותר גרוע. זה דומה לאיומים החוזרים של מחמוד עבאס בהתפטרות של עבאס. הרי הפלשתינים ראו ביום ההכרזה שלהם כמדינה באו"ם יום חג. זה היה יום פסגת הקריירה של מחמוד עבאס. או עכשיו הם מאיימים שיוותרו על כל זה? זה רציני!"

לחוששים מקושי פוליטי ביום שאחרי החלת ריבונות וקבלת רעיון מדינה האחת מזכיר פרופ' קנטרוביץ' כי לעומת קשיי המדינה האחת רעיון שתי המדינות הוא מתווה לאסון ברור עבור מדינת ישראל. עוד הוא מזכיר כי לצד ההצבעה הפלשתינית לכנסת אין לשכוח את ההצבעה הישראלית, הצבעת הרוב, באשר למדיניות מול יהודה ושומרון ככל אזור אחר במדינת ישראל. "גם ישראלים יצביעו על מה שמתרחש באזורים הפלשתיניים. גם הרוב יצביע על מה שקורה במיעוט. הפלשתינים מאוד לא רוצים את זה. לא את התרבות והחינוך חיים מיעוטים כגון ג'ברלטר, איי פולקלנד, איי לקבוע עבור הרוב".

קנטרוביץ' קובע שיש להסיר את האיום המדינה האחת מהשדה המדיני. הוא מזכיר כי הפלשתינים יודעים שאם ייפכו לאזרחים יאבדו אותו והם לא מעוניינים בזאת". עוד סיפר קנטרוביץ' כי בכל כמה שנים נערך שם סקר לבירור עמדת הציבור על מצבם המדיני-פוליטי ובשנה שעברה הצביעו 54% של תושבי פורטו ריקו על רצונם בשינוי ובזכות צביעה, אך הבית הלבן ידע להגיב לתוצאות במיהוק גדול וקבע שלא הם העומדים מאחורי הסקר ומשום כך אין כוונה להתייחס אליו כלל. קנטרוביץ' מציין כי דוגמאות אלה הן אחדות מתוך מדינות המערב הדמוקרטיות בעוד שבמדינות הלא דמוקרטיות הדוגמאות רבות מאוד. עם זאת הוא מדגיש כי גם אם תרצה ישראל לחקות את המתווה המוכר במדינות אלה ישנן העולם שאין הדברים דומים משום שישראל וזכה מאז ומתמיד ליחס שונה מהמקובל במדינות אחרות, ולכן יש להבהיר לעולם ובעיקר לנו כי אין לישראל חשש של ממש ממתווה המדינה האחת, והיחידים שעשויים להפסיד ממתווה שכזה הם הפלשתינים.

על מנת להוכיח את רצינותה של ישראל באמירה זו, סבור קנטרוביץ' כי יש לחולל כמה שינויים חוקתיים כגון מתן אפשרות הצבעה לישראלים יורדים עד עשר שנים מיום עזיבתם ושינוי שיטת הממשל לשיטה האמריקאית שאינה מאפשרת כוח פוליטי רב מדי למיעוט. שינויים אלה יבהירו לעולם כי ניתן לשלוט על השטח כולו גם כאשר נמצא בו מספר גבוה של ערבים. זאת, אמור, על אף הקשיים הכרוכים בכך.

יצוין כי את דבריו נשא פרופ' קנטרוביץ' בפני קהל של כמאה וחמישים איש מרחבי הארץ. לדבריו קדמו דברי פתיחה של ראשי תנועת 'נשים בירוק', יהודית קצובר ונדיה מטר, שארגנו את האירוע. מטר סיפרה לנוכחים על המאבק המתמשך לאחיוה יהודית בשדמה ועל החשיבות שרואים בה ערביי האזור על מנת לקטוע את הרצף הטרטוריאלי היהודי בין ירושלים ליישובי מרחח גוש עציון. קצובר קשרה בדבריה את המציאות הפוליטית לפרשת השבוע שבה עומד יהודה מול המשנה למלך האימפריה הגדולה של אותם ימים, מצרים, ותובע ממנו את דרישותיו בתוקף וללא מורא. כך לדבריה על מנהיגי ישראל לעמוד בנב זקוף גם מול מנהיגי מעצמות ולהבהיר את עמדתם נכוחה. קצובר ומטר סיפרו על תכניותיהן להוסיף ולקיים בשדמה אירועים שבהם יפרסו אישים מובילים את עמדתם באשר לדרך שבה ניתן ליישם את חזון החלת הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון. ■

'אל תפחידו אותנו בפתרון של מדינה אחת'

פרופ' קנטרוביץ' מאוניברסיטת שיקגו בהרצאה בשדמה שבגוש עציון: מאיימים עלינו שאם לא נקבל את רעיון שתי המדינות נצטרך לקיים את הרעיון של מדינה אחת, אבל הרעיון הזה אמור להפחיד אך ורק את הפלשתינים עצמם, והם יודעים זאת היטב.

שוטרים פלשתינים. לא בקלות יוותרו הפלשתינים על תמניו שלטונם.

פרופ' יוג'ין קנטרוביץ' מרצה בשדמה. צילום: נשים בירוק

לעומת קשיי המדינה האחת רעיון שתי המדינות הוא מתווה לאסון ברור עבור מדינת ישראל.

מתברר שבמדינות שניתנות בהן אוטונומיה למיעוטים, הם אינם מצביעים לפרלמנט וזו מציאות מוכרת וידועה במדינות רבות. בהקשר זה הוא מזכיר את את ג'ברלטאר או את את פורטו ריקו ומקומות נוספים שבהם חיים אזרחים של אוטונומיה

הפתרון ההומאניטארי של ד"ר שרמן

אם הימין לא יתעשת, מזהיר ד"ר שרמן, תקודם אחת משתי התכניות שכל אחת מהן תוביל להיעלמות ישראל. אבל רגע לפני שאנחנו נחרדים מתרחיש בלהה שכזה הוא גם מציג מתווה לפתרון אחר, פתרון הומאני, כהגדרתו

על השטח תהיה או ריבונות יהודית או ערבית ויגבר מי שרצונו הלאומי חזק יותר

בפיו של ד"ר מרטין שרמן, ראש המכון הישראלי למחקרים אסטרטגיים, אין בשורות מלבנות עבור הימין הישראלי. להערכתו אם הימין לא יתעשת תאפשר התנהלותו קידומה של אחת משתי התכניות שאחריתן היעלמותה של ישראל במתכונתה הנוכחית. עם זאת, לצד האזהרה ממתווה אפקליפטי מציג שרמן תכנית מפורטת שאותה הוא רואה כתכנית מדינית יחידה שהיא גם ישימה וגם תוביל להצלתה של מדינת ישראל, "התכנית ההומניטרית", כך הוא מכנה אותה.

"יש להבחין בין שני תרחישים – זה שעלול להיות וזה שעשוי להיות", אומר ד"ר שרמן ופותח בתיאור התרחיש שעלול לקרות, התרחיש שמתקרב למנינת לבו של הימין ולטעמו גם תוך כדי התעלמות והרחקה מצדו של הימין. "התחזית לטעמי קודרת מאוד. התפיסה של הימין מבוססת על שתי הנחות נכונות אבל בלתי רלוונטיות. האחת היא שהסדר עם הפלשתינים לא יגיע, וההנחה השנייה היא שיש יותר מדי מתיישבים מכדי שניתן יהיה לפנות אותם. הנסיגה העתידית אינה מותנית בסיום 'מוצ'לח' של המו"מ או בכפיית פינוי של המתיישבים".

שרמן סבור כי ראש הממשלה נתניהו כבר נכנע פסיכולוגית לרעיון הנסיגה החד צדדית ו"כל שנותר לו קעת זה לתכנן את הכוריאוגרפיה של הנסיגה", כלשונו של שרמן הצופה כי במקורם או במאוחר יציע נתניהו למתיישבים חבילת סיוע צנועה למעבר מאזורי יהודה ושומרון ומי שיתנגד לכך יוכל להישאר לאחר שצה"ל יקבל הוראה לסגת ולהפקיר אותם לנפשם ולהערכתו מהלך כזה יוביל לנטישה המונית מבלי להודק לפינוי בכוח. "זה התרחיש שלקראתו צריך הימין להיערך. זה התרחיש שעלול לקרות", דברי שרמן.

שרמן מודע לתחזיות האופטימיות שמציגים דמוגרפים שונים בעלי אוריינטציה ימנית, אך לטעמו יש להישמר מללכת שבי אחרי התחזיות הללו. לדבריו מדובר אמנם בתחזיות מדויקות יותר מאלו של מטיילי האימה משמאל, אך עם זאת אין בכוחם של הנתונים להרגיע שכן מתן אורחות לערביי יו"ש תביא ליחס של שני יהודים לערבי אחד והמשמעות הפוליטית היא "שינוי פני החברה לחלוטין. לא נוכל להישאר עם 'נפש יהודי הומיה', עם מגן דוד בדגל ומגורה כסמל המדינה, עם חוק השבות ועם העברית כשפה רשמית".

לשים סוף לאפליה האתנית המופנית בעולם כלפי הפלשתינית

לאחר שהוא שולל את התיאוריות האחרות הוא מציג את "הפרדיגמה ההומניטרית" שלו כפי שהוא מכנה אותה.

לדבריו מדינת ישראל צריכה להציג לעולם את הקריאה לחיסול האפליה האתנית המופנית כלפי הפלשתינים, ובשם קריאה זו להוביל מהלכים הן מול ערביי יהודה ושומרון ואולי בעתיד גם עזה והן מול הפלשתינים שבפזורה. באשר לפזורה הפלשתינית סבור שרמן כי יש לקרוא לאו"ם ולמדינות העולם לפרק את ארגון אונר"א, ארגון הפליטים המיוחד שהוקם למען הפליטים הפלשתינים בנפרד לשאר הפליטים בעולם ושעבורם קיימת הנציבות העליונה לענייני פליטים והיא המטפלת בענייניהם. שרמן מזכיר את ההבדלים המהותיים בין המנדט שיש לאונר"א לבין זה של הנציבות, ההבדלים המותריים את מצב הפליטות הפלשתינית לאורך עשרות שנים בעוד הגדרת הפליט הבין-לאומית מסתיימת בתוך זמן קצר בהרבה. מציאות זו גורמת לכך שתואר הפליט עובר אצל הפלשתינים מדור לדור ומספרם הולך וגדל בעוד שבשאר העולם כל קבוצת פליטים הולכת וקטנה.

ד"ר שרמן מזכיר עוד את המנדט שניתן לנציבות למצוא פתרון לפליטים גם במדינות שלישיות בעוד הפתרון שאונר"א אמור למצוא עבור הפלשתינים חייב להימצא דווקא במדינת המקור, קרי ארץ ישראל. "המסקנה היא שאונר"א מנציח את הבעיה שהוא אמור היה לטפל בה". להערכתו של שרמן אם היו מיישמים את ההגדרה המקובלת בעולם לפליטים גם על הפלשתינים מספרם היה יורד מחמיש מיליון לחמישים אלף, רובם כבני שמונים ומעלה שנותרו מאז המלחמה. בהמשך ישיר לשינוי הנדרש בהגדרת

הפליטות הפלשתינית והשוואתה לפליטי העולם האחרים קורא שרמן לממשלת ישראל לצאת בקריאה דעתנית בין-לאומית להפסקת האפליה האתנית המופנית במדינות ערב כלפי הפלשתינים ולאפשר להם תעסוקה, קידום, מגורי קבע ועוד, כל מה שלא ניתן להם עד כה במשך עשרות שנים על ידי ממשלות ערב כדי להנציח את מצבם ככלי נגיח נגד ישראל. שרמן אף מוסיף וממליץ להפנות את כל אותם סכומי עתק שייחסו מסגירת ארגון אונר"א לסיוע למדינות הקולטות את הפלשתינים. מחקרים וסקרים שנעשו בעבר לימדו שזהו רצונם האמיתי של הפלשתינים, הוא אומר ומזכיר כי חיסול אונר"א ייטיב עם שאר פליטי העולם שכן אותו סכום שהעולם מקצה לטובת הפליטים ברחבי הגלובוס יתחלק באופן שוויוני ולא ימוקד באופן בלתי פרופורציונלי בפלשתינים הווכים לתקציב גדול פי כמה וכמה מזה של כל פליט אחר בעולם.

"להציע מענקי הגירה שיאפשרו חיים טובים יותר במקום אחר"

בהמשך המהלך ההומניטרי שפורט ד"ר שרמן הוא מציג לממשלת ישראל "לאפשר מענקי הגירה לערביי יו"ש ובכך לאפשר להם חיים טובים יותר במקום אחר ללא ההנהגה המושחתת שרודה בהם כבר מאה שנה". שרמן מגיש שההצעה שלו אינה תלויה בהסכמתו של קולקטיב ערבי כלשהו ולצורך כך יש להקפיד על דה-פוליטיזציה של המהלך. כלומר להגדיר את המהלך כהומניטרי ולא כפוליטי ולפנות אל משפחות הערבים ביו"ש באופן ישיר ופרטני. "שום קולקטיב ערבי לא יתמוך בהסכם שיאפשר למדינת ישראל להיות מדינת הלאום היהודי", הוא מזכיר ומוסיף את העובדה ההיסטורית שעליה הכריזו מנהיגי ערב לא פעם ולפיה כל הסוגיה הפלשתינית ייעודה – להוביל למאבק במדינת ישראל. "לכל ארגון פלשתיני שנפנה תהיה מגמה להכשיל את המהלך ולכן צריך לפנות אל בעלי המשפחות ולהציע פיצוי נדיב, להערכתו ממיליון שקל למשפחה, ולאפשר לה לבחור בעצמה את המקום שאליו היא מבקשת להגר".

ומה אם הם לא יסכימו? "עשיתי מחקר לחברה יודעה מאוד בארץ בשותפות עם גורם פלשתיני והתברר שרק 15% מהפלשתינים יתנגדו להצעה שכזו. 70% מהם אמרו שטוב כלשהו של פיצוי, כלומר תשלום, תעסוקה, דיור, השכלה וכו', יוכל לשכנע אותם לעזוב לצמיתות. זה אולי לא הרוט בסלע אבל

אם במקום לתמוך ברשות הפלשתינאית ממשלת ישראל הייתה נותנת לה לקרוס מבלי לתת לאינדיבידואל הפלשתיני לקרוס יחד איתה ולאפשר להם להימלט למקום אחר, מה יכולה להיות ההתנגדות לפתרון הומניטארי שכזה?

זה עדיף מהתפיסה שאומרת שבטוח הם לא יעזבו. יש גם מחקרים פלשתינים שתומכים בנתון כזה". "אם במקום לתמוך ברשות הפלשתינאית ממשלת ישראל הייתה נותנת לה לקרוס מבלי לתת לאינדיבידואל הפלשתיני לקרוס יחד איתה ולאפשר להם להימלט למקום אחר, מה יכולה להיות ההתנגדות לפתרון הומניטרי שכזה? זה אולי לא יפתור את הבעיה אבל זה ימוס אותה. מהלך כזה יביא לשמירת האדמות בדינו, יהפוך את הפלשתינים מעניים מרודים למגורים אמידים למדי וגם ייטיב עם המדינות הקולטות. אני לא רואה מי מפסיד מהמהלך הזה חוץ מההנהגה הפלשתינית".

את הצעתו סבור שרמן כי נכון יהיה לפרוס על פני עשור ולהערכתו עלותה תהיה כמאתיים מיליארד דולר שאולי נשמעים סכום גדול אך בפועל "זה שבריר לעומת מה שהוציאה ארה"ב בשתי מלחמות לא כל כך מוצלחות נגד הטרור באפגניסטן ובעירק. אם נחלק את זה מדובר בעומס שמדינת ישראל יכולה לשאת כמעט בעצמה".

שרמן יודע גם הוא שהפתרון שהוא מציג אינו פשוט לקליטה או לביצוע, אך הוא משוכנע ש"אין שום פתרון שאינו כוחני שיוביל לענות על הציוני הדמוגרפי והציוני הגיאוגרפי, ואם יש כזה אשמח לשמוע עליו".

מה אתה עונה למי שיאמר לך שעם כל הכבוד מדובר בתכנית בלתי מעשית?

"מי קובע מה מעשי ומה לא? שתי מדינות זה מעשי? כבר כמעט רבע מאה מנסים לקדם מהלך כזה עם תמיכה בין-לאומית, עם השקעות ועתק ועם נכונות של מדינת ישראל לקבל את זה ולמרות זאת הרעיון הזה לא מתממש. מתי יגידו שזה לא מעשי? אם היו מספרים אחרי הניצחון הגדול של ששת הימים על מציאות שירברו בה על חלוקת ירושלים, על פריסת מליציות המוסות בטוח מרגמות מהכנסת ועל נכונות לחשוף את כל מישור החוף לאיום ערבי, זה היה נחשב להיח, אבל הפלשתינים בנחישות וברהיטות הצליחו להביא רעיון שהיה נחשב להווי לחלוטין למקובל ביותר בעולם. בכחירות '88 היה דיון במפלגת העבודה על המצע. האנף השמאלי הציע להכיר במדינה פלשתינית. שרמן פרס אמר להם בכעס 'אתם משוגעים. אף אחד לא יצביע לנו'. זו הייתה עמדה בלתי לגיטימית ואפילו בלתי חוקית. מי שהיה רוצה לקדם את העמדה הזו שכיום נשמעת בליכוד היה נכנס לכלא על בגידה. לא שופטים תכנית אם היא ישימה על פי המחשבה המקובלת כיום. חייבים לקיים ולערוך דיון אמיתי".

יש לקרוא לאו"ם ולמדינות העולם לפרק את ארגון אונר"א, ארגון הפליטים המיוחד שהוקם למען הפליטים הפלשתינים בנפרד לשאר הפליטים בעולם

על השטח הזה תוכל לשרור או ריבונות יהודית מלאה או ריבונות ערבית מלאה ויגבר מי שרצונו הלאומי יהיה חזק יותר מפוכחת יותר

ד"ר מרטין שרמן בכנס ריבונות 3 של נשים ברוק בירושלים. צילום: גרשון אלינטון

אם היו מיישמים את ההגדרה המקובלת בעולם לפליטים גם על הפלשתינים היה מספרם יורד מחמישה מיליון לחמישים אלף רובם כבני שמונים ומעלה שנותרו מאז המלחמה

כשהם אומרים 'שלום' למה הם מתכוונים?

כשפרופ' רפי ישראלי מנתח את אופי השיחות בין ישראל לעולם המוסלמי נראה שאמנם מדברים שם באותה אנגלית אבל הכוונות שמאחורי המילים שונות לחלוטין

“מבין כל הגורמים הערבים בסביבה, היחידים שהם הגונים הם החמאס”, קובע המוחנן הבכיר, פרופ' רפי ישראלי, הסבור כי שוב ושוב מפרשים מדינאי ישראל את בני שיחם הערבים על פי מילון אירופי וזונחים את המילון האמיתי שיוכל להבחיר להם את כוונות הפרטנר שמולם, המילון המוסלמי.

את תואר "ההוגנים ביותר" מעניק פרופ' ישראלי לאנשי החמאס משום הישירות שבה הם מבהירים כי לעולם לא יכירו בישראל ונכונותם היא לכל היתר ל'הודנה' עם ישראל ולא כל מהלך שהוא מעבר לכך.

“אצלנו יש כמה חכמים, כולל נשיא המדינה לשעבר קצב שאמר שאם הם מציעים הודנה בואו נלך על הודנה ובלבד שהיה שקט. הם לא מבינים שהודנה היא לא שלום, לא רבע שלום ואפילו לא מתקרב לשלום, אלא מדובר בתקדים היסטורי שבו הנביא מוחמד חתם עם אייבוי, שבט כורייש, על הודנה שהיא רגיעה לזמן קצוב של עשר שנים, אבל כאשר היה בכוחו כעבור שנתיים לגבור עליהם הוא לא התבייש להילחם בהם ולהכניע אותם למרות שדובר על עשר שנים”.

ואם למישהו נדמה שסיפורי מוחמד היו תקפים רק לפני 1600 שנים מזכיר פרופ' ישראלי כי גם כיום מבהיר החמאס באופן ברור וגלוי ש"ההודנה תהיה רק כאשר מדובר במהלך שמועיל לצד המוסלמי. ב'עופרת יצוקה' היינו מרסקים אותם לגמרי אם הם לא היו מוכנים להפסקת אש. זו הייתה הסיבה לכך שהם הסכימו וכך הם גם הסבירו זאת. הדבר הוכח – שכאשר נראה היה להם שיש להם כוח הם המשיכו להפגיו ולהפציץ. משום כך אני אומר שהם הגונים. הם לא מספרים על הכרה

בישראל או על שלום, אלא רק על הודנה שניתנת להארכה ומצידם ניתנת להפרה בתוך חצי שנה. זהו הדבר המכריע שחייבים לזכור”. תפיסה זו, מזכיר ישראלי, היא זו שהובילה גם את הלך המחשבה של מוחמד מורסי, נשיא מצרים המודח שנכון היה לדבר על הודנה עם ישראל וסבר שיש צורך לקיים רוויזיה בהסכם השלום מתוך הלך המחשבה הזה.

“צריך להאזין למושגים שהם משתמשים בהם. שלום עבורם זו רק אמירה. בעולם האסלמי מעולם לא הייתה הפנמה של מושגי המשפט הרומי שהונחל למערב וגם לנו. אצלם כאשר אומרים שעושים שלום לא מדובר במהלך חזוי אלא בחובה החלה רק על האויב בעוד המוסלמי יכול להפר אותו כשהדבר נוח לו”, מדינש ישראלי.
זו הסיבה שערפאת סירב לחתום על ההסכם **באותו מעמד מבין כשמובארק זעם עליו ותבע ממנו 'תחתום יא-ך־ל־ב'?**

“בידוק. ערפאת ידע שאם הוא יחתום על סוף הסכסוך לא תהיה לו זכות קיום. כל קיומו היה בגלל המלחמה בישראל ארבעים שנה. אם יחתום על סוף הסכסוך לא תהיה הצדקה להמשך הטרור וההרג בדרכים. הם דורשים מאיתנו לצאת מיהודה ושומרון אבל אם נצא משם הם ימשיכו את ההפגזות וההפצצות כי עבורם גם שאר ארץ ישראל שייכת להם. אין שום ערך להסכם דו צדדי איתם. כמו שחמאס שקיבל עד המטר האחרון בעזה וממשיך לירות עלינו משם, כך הם יעשו גם ביהודה ושומרון כל עוד יהיה להם כלי נשק להפעיל נגדנו”.

יכולה להיות הסכמה מוסלמית לאחזיה ישראליית ריבונית כלשהי במזרח התיכון?
“בוודאי שלא. כל מה שהיה פעם אוור מוסלמי צריך מבחינתם לחזור בדחיפות ראשונה לידי האסלם. ארץ ישראל, כמו

אנדלוסיה כלומר ספרד, דרום צרפת וקשמיר שבהודו היא בגדר הוה. האזורים הללו היו בתוך הח'ליפות האסלמית. אמנם מבחינה אידאלית הם רואים כיעד את כל העולם כמוסלמי, אבל ארצות הברית פחות דחופה מהאזור שלנו כי היא מעולם לא הייתה בידיהם”.

אומרים לך מאמיני 'אוסלו' ובראשם נשיא המדינה פירס שהפרטנר שלנו חילוני ואינו תלוי במונחים מוסלמיים דתיים.
“פירס לא מבין דבר וחצי דבר. אטור להאזין לו. הוא כבר סיבך אותנו פעם אחת עם אוסלו. למזלו הממשלה אחרת. הוא היה מוכן לסגת מכל השטח כולל ירושלים ואחר כך לראות איך יורים על טלביה ורוממה משיח' ג'ארח”.

ומעבר לעניינו של שמעון פרס, מה לגבי האפשרות שבה אבו מאזן מציע עמדה חילונית המנותקת מההיסטוריה האסלאמית?
“אבו מאזן לא יעז להגיד זאת, אבל גם אם הוא יגיד זאת צריך לראות כיצד הוא מתנהל. ראה את פיגועי ההתאבדות (שאני קורא להם אסלמיקאוה, כי אין שום אלמנט של התאבדות אלא אבדן חייהם של אחרים) שהחלו בחמאס ואומצו על ידי גדודי אל אקצא של הפתח", תנועתו של הפתח".
בלי להגיד שהם אדוקים בסאלם הם מאמצים כל מה שנראה להם מסייע למאבק שלהם. משום כך בתוך הפתח" יש זרמים שתומכים בחמאס. זה אותו עם. בתוך אותה משפחה אח אחד שייד לחמאס ואחד אחר לפתח".
ההבדל הוא רק בטקטיקות. אבו מאזן הרי לא מתנער מסורו. הוא מהלל ומעודד את המתפוצצים ומתאר אותם כגיבורים וכמודל עבור העם שלו. זה אדם שחותר לשלום? הוא דוגל בהמשך העימות רק שלא יהיה מדובר בעימות חזיתי כי הוא מבין שבכל כשהפלסטינאים דורשים לעצמם חוץ מירדן שבה הם מהווים רוב של 70%. גם את יהודה היויקו לנו”.

1 / ריבונות היסטורית

על האתוס התרבותי של עם ישראל במולדתו תחת הסמכות האלוקית:

”עם ישראל לעולם לא יהיה כובש בארצו של” – 'החוט המחומש' לא מאפשר הפרדה בין אלוהי ישראל, תורת ישראל, עם ישראל, השפה העברית וארץ ישראל השלמה. בפנינו תופעה ייחודית המתבטאת בברית שבין עם ישראל ואלוהיו. ברית זו מושתתת על מושג הבחירה, דהיינו מחז גיטא קיומו של עם הבחירה ומאיך גיטא היעדר בחירה חופשית להחליט היכן נחיה, וכשם שאין חובות ללא זכויות כך לא תתקיים התניה זו ללא ריבונות על כל אדמות המולדת.

2 / ריבונות אגררית

על גאולת הקרקע והזיקה לאדמה:

לאחר 2000 שנות גלות יצרה הציונות בעלות דה-פקטו על אדמת ארץ ישראל השלמה, משום שהצליחה בדבקות ונגד כל הסיכויים לגאול את קרקע המולדת תוך פיתוח אינטנסיבי של הטריטוריה ובניית יישובים וערים לרוב.

העיר היחידה שנבנתה ב-1300 שנות הכיבוש המוסלמי היא רמלה. ארץ ישראל וירושלים לא היו מרכז ח'ליפות או בירה ערבית מעולם. יודעים ספריהם של הנרי בייקר טריסטאן ומרק טויון המתארים באופן אובייקטיבי וחסר פניות מכמקרים נוצרים בשנת 1860 את המתרחש אז בארץ הקודש. הם מצאז כאן קדחת ונחשלות ובעיקר עוובה. ריבונות משמעותה פיתוח הקרקע באהבה ונבנאמנות וללא תנאי בשל תחושת הבעלות המלאה על המרחב.

3 / ריבונות מוסרית

על צדק חלוקתי ושוויון מרחבי בין כל העמים:

ירושלים - עיר הקודש האקסקלוסיבית של עם ישראל אינה מנועת את קדושתה ותפקודה של העיר כבית עבור האסלאם. במכה, שלא במקרה, אין דרישה ריגל לשום דת אחרת. הפלישות הכפויה של היהודים ממדינות ערב, תולדת מלחמת השחרור ב- 1948 מייצרת סימטריה שקופית לפליטות הערבית. חילופי האוכלוסין עם ערביי ארץ ישראל מהווה נושא שנמשך מספרי ההיסטוריה בכוונת מכוון ומשום כך יש להדגישה בתוקף מחדש. האנטישמיות – לעם ישראל אין מקום וזלת ארץ ישראל כדי להתאחד ולהתחלל בו. זו הרי ארץ אבותי היחידה ואין אחרת. מאות שנים של אנטישמיות, פוגרומים ולבסוף השואה מהווים צו הגנה יחיד לקיום העם.

המדינה כמולדת – האם ניתן לדבר על צדק חלוקתי עלומי בזמן שקיימות 56 מדינות מוסלמיות ו-22 מדינות ערביות היושבות לבטח מבלי להכיר במדינה יהודית אחת? שטח מדינות ערב גדול מזה של כל אירופה ושטח מדינות האסלאם מהווה כשליש משטח כדור הארץ. האם ניתן לדבר על צדק חלוקתי כשהפלסטינאים דורשים לעצמם חוץ מירדן שבה הם מהווים רוב של 70%. גם את יהודה

ושומרון, את חבל עזה ובנוסף שמדינת ישראל הנותרת התפוך למדינת כל אזרחיה?

4 / ריבונות משפטית

על החוק הבינלאומי:

כותב עו"ד הווארד גריף: “בשנת 1920 התקיימה ועידת סן-רמו. לאחר ניצחון בעלות הברית במלחמת העולם הראשונה החליט חבר הלאומים (לימים האו"ם) להסדיר כתב מנדט מזרח תיכוני לכל השטחים ששחררו מעול העותמנים. חבר הלאומים הטיל על בריטניה לנהל ולקדם את מרחב א"י למטרה אחת ויחידה והיא הקמת בית לעם היהודי בכל השטח הכולל כיום את ישראל וירדן תוך התייחסות לערבים היושבים בשטח זה כתושבים בעלי זכויות אך ללא אזרחות”.

ההיסטוריה מלמדת אותנו שבריטניה מעלה קשות בכתב המנדט לצרכיה, סילפה אותו, וניצלה אותו לביסוס האינטרסים שלה במזרח התיכון תוך הקרבת זכויותיו של העם היהודי - פעם ראשונה בהקמת הממלכה ההאשמית הפרו-אנגלית בעבר הירדן המזרחי, שטח שנקרע מארץ ישראל לטובת ירדן של היום ומשמש שבט בדואי שיובא מערב הסעודית על אף שאין לו דבר וחצי דבר עם ארץ ישראל.

בפעם השנייה מעלו הבריטים ביוזמת תכנית החלוקה של ארץ ישראל המערבית ב-1947. תכנית זו היא מעילה בכתב המנדט שעיקרה הוא דרישת פתרון אבטורדי המהווה עד היום את מקור הסכסוך היהודי - ערבי. בקונסטלציה ההיסטורית שנוצרה כיום יש להתבסס על הפרדיגמה של "שתי מדינות לשני עמים" למתווה של שתי מדינות משני עברי הנהר ולא לשתי מדינות ממערב לו.

יש לזכור ששטחי יהודה ושומרון לא הוכרו מעולם משפטית כשטח ריבוני של ירדן, אלה מהווים "שטחים שבמחלוקת". המשמעות היא שכל היישובים באזור זה אינם בשטח כבוש.

הצעת 'ירדן היא פלסטין' כוללת סימטריה בין שתי המדינות שמנינ עברי הנהר כבעמד התושבים והאזרחים שבהן. בעוד בארץ ישראל ששמצעב לירדן היהודים יוכרו כאזרחים ואילו הערבים כתושבים שאזרחותם שייכת למדינה שממזרח לנהר, הרי שבמדינה הערבית שממזרח לירדן יהיו הערבים אזרחים ויהודים, אם יהיו כאלה שירצו להתגרור בעבר הירדן המזרחי, יוגדרו כתושבים והיו משויכים כאזרחים למדינה היהודית שממערב לנהר.

5 / ריבונות מורפולוגית

על המבנה הגאוגרפי של ארץ ישראל:

לא כל תא שטח נתון ניתן לחלוקה גאומטרית בפועל. המבנה הפרטיקולרי של ארץ ישראל ממערב לירדן הוא מוארך מצפון לדרום ובמרכזו הוא הריי. כל חלוקת שטח ממערב לירדן לשתי מדינות תיצור מצב שבו שני העמים יצטרכו להתחלק בהר המרכזי. לא ניתן לבסס ריבונות על חצי מההר. הדבר אינו מאפשר גבול מוזהה. לא ניתן להגדיר את מדינת ישראל כמדינה ריבונית מהים ועד פרוודר ירושלים בלבד. יהודה ושומרון הם לב לבה של ארץ ישראל

עשרת דיברות הריבונות של עם ישראל בארצו

יורם גינזבורג, אדריכל, מרצה לארכיטקטורה וחבר בצוות 'ירושלים הבנויה', מחלק את סוגיית הריבונות לעשרה פרמטרים מרכזיים שכולם מובילים למסקנה אחת: השייכות הבלתי ניתנת להפרדה בין עם ישראל לערש תרבותו, יהודה ושומרון

העמודים הם תמונות מאוסף פרופ' רפי ישראלי

הבעלות על ארץ ישראל. האליטות ששלטות מאז קום המדינה במרחב הציבורי, באקדמיה, בעולם המשפט, בתקשורת ובחיי הרוח, מסרסות את השיח הלאומי בארץ ישראל בעזרת מושגים אוניברסליים וירטואליים מנותקים מקונטקסט כמו: שלום בכל מחיר, דמוקרטיה, קפיטליזם, חו"ל כמולדת חלופית ואינדיבידואליזם.הם מבקשים לכפות את המושגים הללו על עם ישראל בכוח ועל חשבון מושגים מקומיים ממשיים כמו: ביטחון, מסורת יהודית, מולדת, תרבות מקומית, סולידריות חברתית ו"עניי עירך קודמים”.

ללא ביטחון מוחלט, אין סיכוי, אף לא לשלום בערבון מוגבל – “לארץ ישראל צריכים להיות גבולות ברי הגנה וזאת מכיוון שלמדינת ישראל אין את הלוקסוס להפסיד ולו במלחמה אחת - כי זה יהיה גם חורבנה”. גבולות ארץ ישראל השלמה הינם גבולות מינימום להגנה ובהם לא ניתן להכניס סוס טרויאני בדמות מדינה פלסטינית ולקוות שתשרוד.

6 / ריבונות פילולוגית/בלשנית על הקשר המוכח של עם ישראל למולדתו.

במשך אלפי שנים השתמרו שמות אתרים עבריים וממצאים ארכאולוגיים כעדות חד משמעית לריבונותו ההיסטורית של עם ישראל על ארץ ישראל השלמה. ריבונות זו מודגשת במיוחד בטריטוריה ובנוף המקראי של יהודה על ארץ ישראל האבות. המקרא, בסמנו את השפה העברית כחלק מהמרחב הפזי, ואת אתוס עלילות הגיבורים שנטלו חלק בסיפורי המולדת, מהווה מסמך מזהה בלתי הפיך וקושאן לריבונות עולם.

7 / ריבונות נגזלת על ההבדל שבין תרבות מקורית לתרבות מחקה מזויפת:

התרבות המוסלמית ידועה כ"תרבות גזולת יזכרון", תרבות המנססת לעצמה אתוסים וקודשים תרבותיים של עמים אחרים. האסלאם פועל בנחישות מאז שחר קיומו להכחשת ההיסטוריה של האחר ולהעלמת ריבונות קודמת. ניתן לפגוש דוגמאות אינספור לתופעה זו בכל טריטוריה שבכבשה ע"י האסלאם לדורותיו. נכון הדבר בירושלים ובהר הבית כמו גם בדרום איטליה, בבלקן, בצפון אפריקה ובספרד. דוגמה בולטת נמצאת באיסטנבול, שם נבנתה כנסיית ענק ביונסית בשם 'הג'יה סופיה' בשנת 536, שאותה הפכו המוסלמים למסגד ב-1453 תוך העלמת כל הסממנים הנוצריים שבה וניכוסה אליהם ללא בושה כ"פלא ארכיכלי מוסלמי”.

הטענה המוסלמית לבעלות על הר הבית מזכירה את סיפור 'הקווק הגנול'. כיפת הסלע נבנתה מעל אבן השתייה, קודש קדושי של עם ישראל, וזאת לשם רווח כפול: גם לנכס נקודה אסטרטגית וגם לסנדל אפשרות חזרה של העם היהודי למקדשו.

8 / ריבונות קיומית על תפיסת ביטחון ושלום ריאליים:

ראש ממשלת טורקיה בעבר, בולן אטצ'וויט, אמר ב-1992 את משפט המחץ הבא: 'באזרחות מזרח תיכונית אם אתה לא בין הסועדים אתה כנראה חלק מהתפריט”.

לא ניתן לשחק במזרח התיכון ברוח הדמוקרטיה האירופית, ועל כן תהיה זו שגיאה פאטלית לקבל את סמכותו של הנרטיב המערבי. אסור לעם ישראל להתעייף ולשאול 'הלעולם נחיה על חרבנו'. יש לקבל את העובדה הבלתי נמנעת שהיעדר שלום הוא המצב היציב בטבע. לא לשווא מציינ התנ"ך את הפסוק 'ותשקוט הארש 40 שנה" כתופעה מרחיבת יוצאת דופן. יש לחזק את הכרת הריבונות העממית הבריאה במרחב השיח הציבורי בארץ ישראל. החילונית השמאלנית חסרה את תודעת

לא קיים עם שיכול להתהדר בעשרה יסודות של ריבונות על ארץ ישראל כמו העם היהודי. עם ישראל הוא הריבון היחיד על ארץ ישראל השלמה, אך עד היום לא לקח על עצמו אחריות מעשית מלאה ומודעת על ריבונות זו. לא מספיק להיות ראוי לריבונות. ריבונות - אמת היא מצב תודעתי של עצמאות. ■

את תואר "ההוגנים ביותר" מעניק פרופ' ישראלי לאנשי החמאס משום הישירות שבה הם מבהירים כי לעולם לא יכירו בישראל ונכונותם היא לכל היותר ל'הודנה' עם ישראל ולא כל מהלך שהוא מעבר לכך

פרופ'רפי ישראלי מרצה בשדמה. צילום: נשים בידון

יש כבר מדינה פלשתינאית בירדן. אין צורך בעוד אחת

פרופ' אריה אלדד,
יו"ר חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי

כל מי שסבל פעם מכאב גרון וחום ולא החלים בתוך יומיים, הגיע ודאי אל הרופא. זה נטל פנס ולחץ-לשון, ראה מולו זוג שקדים אדומים ונפוחים, מנוקדים בלבן, הגיע למסקנה שהחולה סובל מדלקת גרון, ואף שבדרך כלל הדלקת הזאת נגיפית ולא חידקית - רשם לו ליתר ביטחון אנטיביוטיקה. החולה נוטל מה שנוטל וברוב המקרים מחלים בתוך ימים אחדים. אם לא החלים – יכול הרופא לנסות אנטיביוטיקה אחרת, ושלישית, ורביעית עד שהחולה ייאסף אל אבותיו. אבל רופא סביר אמור לעצור ולשאול את עצמו: מה לא בסדר? למה החולה אינו מחלים למרות טיפול נפלא כל כך?

התשובה ההגיזנית היא: טעות באבחנה יכולה להסביר את חוסר התגובה לטיפול ואת התסכול. לא הייתי מטריח אתכם במבוא לדלקות גרון חידקיות אם לא היינו נתונים במצב כזה ממש בוירה המדינית.

המלחמה בין יהודים וערבים בארץ ישראל נמשכת יותר ממאה שנים ורוב הצופים, הפרשנים והמתווכים משוכנעים שזה סכסוך טריטוריאלי: היהודים והערבים נלחמים על פיסת אדמה אחת והפתרון ההגיזני הוא חלוקת הארץ. זוהי הנחה הגיזנית ולכן (וגם מסיבות קולוניאליסטיות אחרות) בא צ'רצ'יל לפלשתינא-א"י ב-1922 וחילק את הארץ. נתן שלושה רבעים מזרחה לירדן לערבים והשאר נותר כמנדט בריטי להקמת הבית הלאומי

היהודי. הערבים לא התלהבו ותגובתם נכנסה להיסטוריה בשם "מאורעות תרפ"ט". אחר כך שבו הבריטים ושיגרו עוד ועודת שהציעו חלוקות נוספות ומפות שונות ומשונות וכל ניסיון נגמר במרחץ דמים, בגלי טרור, ב"מאורעות", במלחמות ובאינתיפאדות. 23,000 יהודים נהרגו ויותר ממאה אלף ערבים, אך שום מדינאי לא עצר לשאול עצמו מדוע כל ניסיונות החלוקה רק מרבות מלחמות ושפיכות דמים.

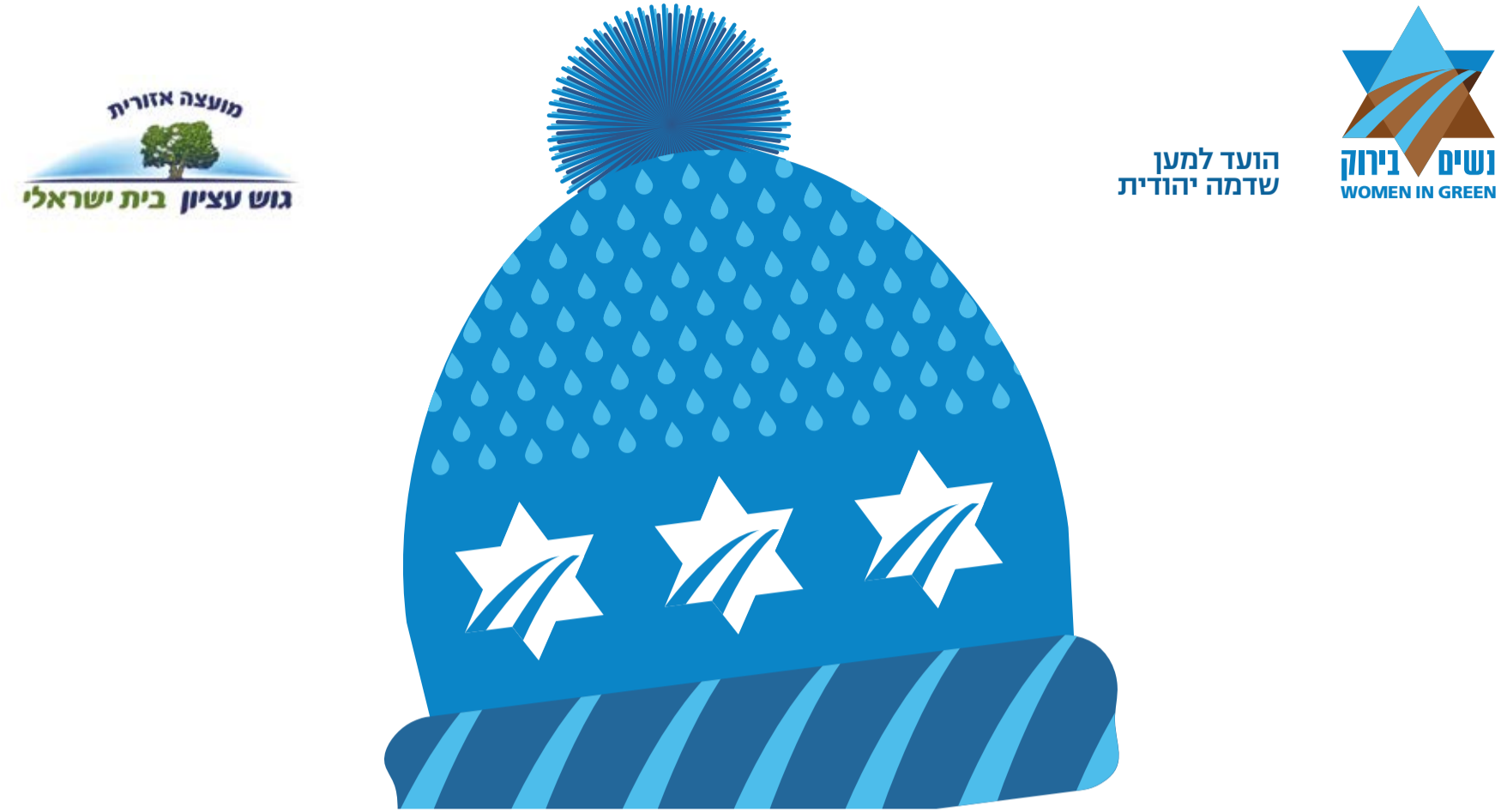
הסיבה היא כמובן הטעות באבחנה. הסכסוך אינו טריטוריאלי (אף שיש לו תסמינים טריטוריאליים רבים ואנו נלחמים על כל דונם ועל כל בית) אלא מלחמת דת, התנגשות אידאולוגית. אלו אינן גפתרות בשרטוט קו על מפה. למוסלמים תהא ארץ ישראל לעולמי עולמים אדמת ואקף, ומנגד גם בן גוריון, שלא היה "דתי", הגיע לוועדת פיל ב-1937 ונופף בתנ"ך כמקור הזכות המחלטת שלנו על ארץ ישראל. למרות זאת שבים כל "עושי השלום" בקרבנו ורושמים את תרופת "חלוקת הארץ" למחלה הלא נכונה. עדיין התכנית המדינית היחידה על שלחן המו"מ בין ישראל לרש"פ היא זו הנכשלת שוב ושוב.

אך כמו מחלות כרוניות רבות, גם אם איננו יודעים לרפא אותן אנו יודעים לטפל בהן. עלינו למצוא נוסחה שגם אם לא תביא שלום לפחות תקטין למינימום את החיכוך ושפיכות הדמים ולא תהווה סכנה קיומית למדינת ישראל, לא מההיבט המדיני בטחוני ולא מההיבט הדמוגרפי. כזו היא התכנית "שתי מדינות לשני עמים משני עברי הירדן".

אך היא רלוונטית היום יותר מאי פעם לאור "האביב הערבי" 80%-70% מאזרחי ירדן הם "פלשתינאים" על פי הגדרתם העצמית או הגדרת אונר"א. ירדן

משתרעת על 75% משטח פלשתינא-א"י המגדטרורית, ומשום כך היה זה המלך חוסיין שאמר "ירדן היא פלשתינ ופלשתינ היא ירדן וכל מי שטוען אחרת הוא בוגד". כאשר יגיע האביב הערבי לירדן יפילו רוב האזרחים את המשטר ההאשמי. גם חובבי המשטר ההאשמי שבקרבנו יודעים כי לא נוכל להציל את עברדאללה כשהו יגיע לשם. ייתכן שתתחולל מלחמת אזרחים - בדואים נגד פלשתינאים, אך בסיומה תשתרע מזרחה לירדן מדינה פלשתינאית. מדינה זו צריכה להיות מוגדרת ומוכרת כמדינת הלאום של העם הפלשתינאי. זה לא יביא שלום. הסכסוך הוא הרי כאמור דתי. הערבים לא יוותרו על הלומם לשוב ליפו ולקבלת תביעותיהם, ומנגד אנחנו לא נוותר על נחלת גר, ראובן וחצי המנשה, אך בעיני העולם לפחות יאבדו הפלשתינאים את המעמד היקר כל כך של "עם בלא מדינה". יהיה להם משהו.

ישראל חייבת כמובן לספח את שטחי יהודה והשומרון ולהציב את גבולה על הירדן, ולכל החוששים לאבדן הרוב היהודי והצביון היהודי – נזכיר את נוסחת UNSCOP – הוועדה המיוחדת של האו"ם שהגישה לעצרת הכללית את החלטת כ"ט בנובמבר 1947. הם ראו כי במדינה היהודית העתידה לקום צפויים לכלול 600,000 יהודים ו-450,000 ערבים והציעו כי הערבים במדינה היהודית יהיו תושבי המדינה היהודית ואזרחי המדינה הערבית. חלוקה דומה מתקיימת היום ביחס לערביי מורח ירושלים. ישראל יכולה הייתה להציע למדינה הפלשתינאית בירדן גז טבעי מהים התיכון ומים מותפלים ובתמורה הם ישלמו בדינרים ובאזרחות לתושבי יו"ש. איננו יודעים מתי ייפול המשטר ההאשמי, אך הוא ייפול. ועד אז ודאי שאין שום צורך להיחפז ולהקים מדינה פלשתינאית ביהודה ובשומרון. יש דרך אחרת. ■

חורף ארצישראלי

סדרת הרצאות במרכז התרבות בשדמה - חורף תשע"ד עונה ב' ימי שישי חס9:00

Good

<p>31/1</p> <p>ר"ח אדר א' 1/1</p> <p>משנתו של הרב צבי יהודה הרב יוסף בדיחי עוזרו של הרב צבי יהודה קוק</p>	<p>24/1</p> <p>כ"ג שבט 1/1</p> <p>השתלטות הבדווים על הנגב מאיר דויטש, רגבים</p>	<p>17/1</p> <p>ט"ז שבט 1/1</p> <p>ריבונות ישראל על ארץ ישראל + נטיעות הרב גדעון פרל רב אזורי גוש עציון</p>	<p>10/1</p> <p>ט' שבט 1/1</p> <p>האביב הערבי והשלכותיו על ישראל פרופ' אפרים עינבר ראש מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת בר-אילן</p>	<p>3/1</p> <p>ב' שבט 3/1</p> <p>הקמת הקונגרס הציוני הראשון יורם גינזבורג מרצה באוניברסיטת אריאל</p>
<p>21/2</p> <p>כ"א אדר א' 2/2</p> <p>הקרנת סרטי מעלה "חסימות" ו"אחוזה" דיון על מורכבות חיי המתנחלים אוהד דומב בימאי ומפיק</p>	<p>14/2</p> <p>י"ד אדר א' 2/2</p> <p>שרידי הארמון האבוד של מלכי יהודה ירון רזנטל מנהל בית ספר שדה כפר עציון</p>	<p>7/2</p> <p>ז' אדר א' 2/2</p> <p>האם יש עם מי לדבר ועל מה לדבר? פרופ' משה שרון פרופסור אמריטוס באוניברסיטה העברית בירושלים, מומחה לאיסלם</p>	<p>מה עוד אומר ולא אמרתי? גם אותי, הבעיה הדמוגרפית מדיאנה ביותר אבל לא זאת של בני ישמעאל אלא זאת של בני ישראל שרובם עדיין יושבים בטומאת הגלות.</p> <p>אבל אני תמה: וכי צריך פתרון מייד ללכל הבעיות אפילו לבעיות שעדיין לא קיימות?</p> <p>האם אין לנו גבורת הסבלנות? וכי למען נחיות דורנו או דורותינו יש לנו רשות לפגוע במה שאינו שייך לנו ללא לכל הדורות העבר ולכל דורות העתיד? ישנם שרוצים כבר להגיע אל המנוחה ואל הנחלה לקבל מדינתנו על משגשג כסף. קמעה, קמעה היא תחייתנו ולא בקוצר רוח ישועתנו, רק אם נחזיק באומץ ארץ חיינו. על כן אנו אוהבים את מלוא רוחב ארצנו לא מתוך איזה רגש קהה לא מתוך איזה געגוע בלי-דעת אלא מתוך בינה עמוקה שמקורה חי עולמים והאהבה הזאת היא היא האהבה שאנו אוהבים את עמנו.</p>	<p>כס' ב' בגליל אני יושב, בתוך שלושים אלף אחיי מול קרוב לחצי מיליון ערבים ולא עולה על דעתי "להחזיר" את הגליל ואני מקווה שאין זה עולה על דעתכם אף על פי שמצבו הדמוגרפי קרוב לזה של יהודה ושומרון.</p> <p>אבל לכם המרגלים אין לי מה להודות. אתם פחדתם מיושבי הארץ, ואמרתם "חזק הוא ממנו" אמרתם "זאת ארץ אוכלת יושביה", הם יאכלו אותנו ויכלו אותנו לאורך ימים חגיגות ייחם בעיניכם, על כך הייתם בעיניהם בסודכם לא תבוא נפשי, לא בסודכם ולא בסוד תלמידים ולא בסוד כל אלה הממשיכים בחטא שלכם. פה השיב להם כלב: עלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה. ויש לנו הרבה צרות וסיכונים אבל הביתור האכזרי של ארצנו אינו סתם איזה צרה, איזה קושי הוא חולשת מציאות, הוא נכות. וודאי המיעוטים הלא-מועטים, צרה גדולה הם ואיננו סומך על הנס שאחרי מלחמת שחרורנו או מיליון ערבים עזבו את ארצנו איננו סומך על הנס של "לא אנרשנו מפניך בשנה אחת..." מעט מעט אנרשנו מהארץ עד אשר תפרח ונחלת את הארץ". אבל אולי הנס סומך עליי... בינתיים קשה לי מאוד עם מיליון וחצי ערבים נשלטים בתוכנו אבל עוד יותר קשה לי עם ערבים אלה מצד צדדי חרבות במדינה עצמאית "מחוצה לנו" ושונאים מנדינו אינם מסתירים כוונותיהם.</p>

לתכנית המלאה www.womeningreen.org

ליצירת קשר יהודית קצובר 050-7161818 נדיה מטר 0505-500834

תנועת נשים בירוק נפרדת ממרדכי אהרוני ז"ל

מרדכי אהרוני ז"ל (עם המפה ביד) מודרך טיור נשים בירוק בגבעת עייטס, אפרת. צילום: נשים בירוק

בגוש עציון נפרדו בחודש האחרון מאישיות נדירה ומרתקת, אישיות בעלת זכויות רבות באחיזה היהודית בגוש – מרדכי אהרוני ז"ל שהלך לעולמו והוא בן 83. לגוש עציון הגיע מרדכי כנער צעיר עת נקרא עם חבריו להקמת הקיבוץ עין צורים בימי המנדט הבריטי כנקודה נוספת בין נקודות חומה ומגדל. רוח אהבת הארץ וההתיישבות לא משה ממנו גם עשרות שנים אחר כך. במשך שנים ארוכות תמך מרדכי ז"ל במאבק המתמשך להיאחזות באדמות גוש עציון. על אף גילו הקפיד מרדכי להגיע לגבעות האזור הן בשמש הקופחת והן בגשם וברוחות הזועפות או בקור המקפיא ולחזק את ידיהם של המתישבים. "מרדכי היה צעיר ברוחו. נשמתו הייתה מלאה באהבת ארץ ישראל. הוא תיעד וצילם את אדמת הארץ באהבה רבה ובשעת הצורך נזקקה ההתיישבות המתחדשת לכישוריו ולזיכרונו הפנומנלי. היה זה כאשר הגיע להעיד בבית המשפט על מכירת אדמות גבעת העייטס שבאפרת, מעמד שהיה לו עד בהיותו נער בן 17. בזכות עדותו אנו מחזיקים בגבעה זו שנועדה להמשך פיתוחה של בירת גוש עציון, העיר אפרת. במשך תקופה ארוכה הסתייעו ראשי ההתיישבות בגוש עציון בהיכרותו ארוכת השנים ובכושר ניתוח תצלומי האוויר של מרדכי ובכך הוכחה בעלותן היהודית של קרקעות רבות. חוש ההומור של מרדכי היה כלי מרכזי לכבוש את לב שומעיו, מבוגרים כצעירים. רוחו תמיד הייתה טובה עליו. תמיד היה נכון לעזור ולנו היה אומר שוב ושוב 'תפנו, תבקשו, אחפש עבורכם, אבדוק ואמצא את שתבקשו'. לדאבוננו לא הספקנו לבקש ממנו הכול ולא קיבלנו ולו מעט מהידע העצום שהיה אגור במוחו על עברן של הקרקעות בגוש עציון. לא הזדרזנו די לקבל את המידע, אולי משום שבעינינו היה מרדכי צעיר נצחי, וכך נזכור אותו תמיד. ■

לארכה ולרחבה / מטיילים בארץ ישראל

בריכות שלמה

ירון רוזנטל

מנהל בית ספר שדה כפר עציון

בריכות שלמה, כיום שטח A. צילום: דוד טעייד

בימי בית שני, המשנה והתלמוד התקיימה מערכת אמות, צינורות, מנהרות, נקבות ובריכות שסיפקה מים מהר חברון לירושלים והייתה בשימוש עד למלחמת העצמאות והוסיפה לספק מים לחלק המזרחי של העיר עד מלחמת ששת הימים.

מקורות המים שבירושלים העיר - מעיין הגיחון, בריכות המים הציבוריות ובורות המים שבבתים - לא הספיקו לצורכי העיר בימי בית שני. בימי החשמונאים, בעיקר בימי הורדוס ובמאה הראשונה לספירה, גדלה העיר והתרחבה, כמויות גדולות של מים היו דרושות לצורכי עבודת הקודש בהר הבית ובייחוד בשלושת הרגלים.

בירושלים נפתרה בעיית הספקת המים בדרך של אמות מים שבהן הוזרמו המים בכוח הכבידה ממקורות מרוחקים מן העיר עצמה כבערים רבות בעולם ההלניסטי והרומי.

אמות המים לירושלים הידועות לנו גם מן המקורות וגם מן הממצא הארכאולוגי, הן המורכבות והארוכות שבאמות המים בארץ.

במאה ה-19 התגלתה מערכת מסועפת של אמות מים המובילות לירושלים שבמרכזן נמצאות שלוש בריכות שלמה שהכילו כשלוש מאות אלף קוב.

שתי אמות מים הובילו לבריכות שלמה: אמה במפלס נמוך - האמה התחתונה, שמקורה במעינות ואדי אל-ערוב,

מזרחה וחלפה מעל הכפר ארטס, הזרימה מים אל הבריכה הגדולה שנבנתה לרגלי מצודת הרודיון המדברית, בלב העיר התחתית שהקים כאן המלך הורדוס.

אציין כי בית ספר שדה כפר עציון ממשיך להוביל מטיילים בכל רחבי ארץ ישראל - ביהודה, בשומרון, בנגב, בגליל בגולן ובעבר הירדן המזרחי - ללא קשר לתמורות המדיניות ועושה כל שביכולתו שעם ישראל לא ישכח את כל חלקי ארץ ישראל. ■

ואמה שמפלסה כ-30 מטר גבוהה יותר היא האמה העליונה המובילה מים מ"נחל הפירים" ובערבית "ואדי אל ביאר" (בורות).

מהבריכות זרמו המים בשלוש אמות לשלושה יעדים עיקריים: האמה התחתונה - זו שראשיתה בעין עייטס - הובילה אל הר הבית ואל המקדש שבמרכזו, האמה העליונה הובילה אל המצודה ואל ארמון הורדוס שבעיר העליונה של ירושלים והאמה השלישית שיצאה מבריכות שלמה